

ADLİYEYE KARŞI SUÇLAR

DİDEM YELDAN
YARGITAY CUMHURİYET SAVCISI

www.didemyeldan.com

instagram: didem.yeldan

İFTİRA (TCK m. 267)

Madde 267

- 1. Yetkili makamlara **ihbar veya şikayette** bulunarak **ya da basın ve yayın** yoluyla, işlemediğini bildiği halde, hakkında **soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını ya da idari bir yaptırım uygulanmasını sağlamak için** bir kimseye hukuka aykırı bir fiil isnat eden kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
- 2. Fiilin maddî eser ve delillerini uydurarak iftirada bulunulması halinde, ceza yarı oranında artırılır.
- 3. Yüklenen fiili işlemediğinden dolayı hakkında beraat kararı veya kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verilmiş mağdurun aleyhine olarak bu fiil nedeniyle gözaltına alma ve tutuklama dışında başka bir koruma tedbiri uygulanmışsa yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

- ④ 4. Yüklenen fiili işlemediğinden dolayı hakkında beraat kararı veya kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verilmiş olan mağdurun bu fiil nedeniyle gözaltına alınması veya tutuklanması halinde; iftira eden, ayrıca kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçuna ilişkin hükümlere göre dolaylı fail olarak sorumlu tutulur.
- ④ 5. Mağdurun ağırlaştırılmış müebbet hapis veya müebbet hapis cezasına mahkûmiyeti halinde, yirmi yıldan otuz yıla kadar hapis cezasına; (...) hükmolunur.
- ④ 6. Mağdurun mahkûm olduğu hapis cezasının infazına başlanmış ise, beşinci fıkraya göre verilecek ceza yarısı kadar artırılır.

- **7.**(İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 17/11/2011 tarihli ve E. 2010/115, K. 2011/154 sayılı Kararı ile.)
- **8.**İftira suçundan dolayı dava zamanaşımı, mağdurun fiili işlemediğinin sabit olduğu tarihten başlar.
- **9.**Basın ve yayın yoluyla işlenen iftira suçundan dolayı verilen mahkûmiyet kararı, aynı veya eşdeğerde basın ve yayın organıyla ilan olunur, ilan masrafı, hükümlüden tahsil edilir.

SUÇUN UNSURLARI

- İftira suçu, kasten işlenebilen bir suçtur. Özel kasıt gerekir. Failin mağdurun gerçekleştirmediğini bildiği bir eylemi hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını ya da idari bir yaptırım uygulanmasını sağlamak için, mağdurun yaptığı şeklinde mağdura hukuka aykırı bir fiil isnat etmesidir. İftira suçunun konusunu hukuka aykırı fiiller oluşturabilir. Bu fiilin mutlaka suç oluşturması şart değildir. Disiplin yaptırımını veya başka bir idari yaptırımı gerekli kılan fiiller de iftira suçunun konusunu oluşturabilir. Hukuka aykırı bir eylemin gerçekleştirildiğine yönelik isnat yetkili makamlara ihbar veya şikâyette bulunmak suretiyle yapılabileceği gibi basın ve yayın aracılığıyla da yapılabilir.

SUÇUN FAİLİ VE MAĞDURU

- Suçun faili herkes olabilir. Mağduru da herkes olabilir. Özgülenmiş bir suç olmadığından herkes tarafından herkese karşı işlenebilir. Ancak hukuka aykırı fiil isnadının belli bir kişiye yönelik olması gerekir. Bu isnada muhatap kişinin yapılacak bir araştırma sonucunda kimliğinin belirlenebilir olması yeterli olup isminin açıkça belirtilmesi zorunlu değildir.

- İftira suçu failinin isnat ettiği fiil gerçekte hiç işlenmemiş olabileceği gibi, işlenmiş olmakla birlikte kendisine isnatta bulunulan kişi tarafından işlenmemiş de olabilir.
- İsnatta bulunulan kişi tarafından iddia edilen hukuka aykırı fiil işlenmiş olmakla birlikte; fail, ceza yaptırımını ağırlaştıracak bazı eklemelerde bulunmuş olabilir. Bu durumlarda da iftira suçunun oluştuğunu kabul etmek gerekir.

OLAY 1: Makul Őpŕhe

Kişinin bir suÇun failinin bulunmasını sağlamak amacıyla kendi Őpŕhelerini dile getirmesi makul sınırlar iÇerisinde ise iftira suÇunu oluŐurmaz. (8.CD 27.06.2019, 8299/9111) (yasal Şikayet hakkı)

OLAY 2: Aracın devrini sağlama

Ama aracını haricen sattıktan sonra alıcı(mağdur) devrini ũzerine almayınca alıcının(mağdur) aracı ŐaldıĐından bahisle ŐikayetŐi olunması iftira suÇunu oluşturur.(16.CD 16.04.2015,814/623)

- İftira suçunun mağdurunun delil yetersizliğinden beraatine karar verilmiş olması, her zaman bu eylemi adli makamlara bildirenin iftira suçunu işlediğini göstermez.

İftira suçunun oluşabilmesi için;

- Öncelikle fail bu eylemi kasten yapmış olmalıdır.
- Mağdurun bu eylemi gerçekleştirmediğini bilerek isnatta bulunmalıdır.
- Bu eylemi mağdur hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını ya da idarî bir yaptırım uygulanmasını sağlamak amacıyla yapmış olmalıdır.
- Beyanları yasal şikayet hakkı kapsamında olmamalıdır.
- İsnadın belli bir kişiye yönelik olması, bu kişinin ismi açıkça belirtilmese bile, kimliğinin belirlenebilir olması gereklidir.

İftira suçu özel kasıt ile işlenebilir

OLAY 3: Özel kasıt ve amaç

Öte yandan, iftira suçunun oluşabilmesi için, iftira suçu failinin hukuka aykırı fiil isnat ettiği kişinin bu fiili işlemediğini bilmesi gerekmektedir. Bu açıdan, iftira suçu ancak doğrudan kastla işlenebilir. Ancak bu suçun oluşabilmesi için, doğrudan kast tek başına yeterli olmayıp; ayrıca failin hukuka aykırı fiil isnat ettiği kimse hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını ya da idari bir müeyyideye maruz kalmasını sağlamak amacıyla hareket etmesi gerekir. Bu nedenle, iftira suçu açısından failde kastın ötesinde belirtilen amacın varlığı, bir başka deyişle **özel kastın** bulunması gerekmektedir. (Bkz. CGK, 21.02.2019, 2018/9-594 E. 2019/127K.)

OLAY 4: Bimere yapılan şikayet

8.CD 02.10.2018, 2018/7291 esas 2018/10165 karar

“... İftira suçunun oluşabilmesi için; yetkili makamlara ihbar veya şikayette bulunarak işlemediğini bildiği halde, hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını ya da idari bir yaptırım uygulanmasını sağlamak için bir kimseye hukuka aykırı bir fiil isnat edilmesinin gerektiği, somut olayda; sanığın aralarında husumet olan şikayetçinin, yoğun bakım sertifikası olmadığı halde yoğun bakım ünitesinde çalıştığını, hastaların yaşam destek ünitesinden şikayetçi tarafından bilinçli olarak ayrıldığı bilgisinin kendisine ulaştığını, şikayetçinin nöbetlerinde arrest ve eks vakalarının çok olduğu yönündeki şikayet dilekçesi ile BİMER 'e şikayette bulunması üzerine, katılan hakkında K.T.U. Farabi Hastanesi idaresince yapılan ön inceleme sonucunda iddiaların asılsız, kişisel husumete dayalı olduğunun tespit edilmesi karşısında sanığın sübuta eren ve unsurları yönünden oluşan iftira suçundan mahkumiyeti yerine yazılı gerekçe ile beraatine karar verilmesi...”

○ **BİMER(Başbakanlık İletişim Merkezi);**

20 Kasım 2006 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanarak faaliyete geçen, yurttaşların talep, ihbar ve şikâyetlerini doğrudan başbakanlığa iletebilmesi amacıyla kurulan bir web servisidir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Beyaz Masa ile başlayan bu süreç, 2006 yılında “BİMER” (Başbakanlık İletişim Merkezi) sonrasında ise “CİMER” (Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi) hizmetleri olarak devam etmiştir.

○ **CİMER (Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi);**

yurttaşların talep, ihbar ve şikâyetlerini doğrudan cumhurbaşkanlığına iletebilmesi amacıyla 2015 yılında kurulan bir web servisidir. 9 Temmuz 2018 tarihinden itibaren BİMER hizmeti ile birleştirilmiştir.

CİMER'e yapılan başvurularda dikkat edilmesi gerekenler

- Özellikle CİMER'e yapılan başvurularda, öncelikle başvuru numarasının hangi IP numarası kullanılarak yapıldığı ve başvuranın vermiş olduğu varsa şahsi bilgileri - cep telefonu vb. - belirlenmeli, belirlenen IP ve şahsi bilgiler üzerinden araştırma yapılarak soruşturmaya yön verilmelidir.
- Bu tip soruşturmalarda, şüpheliye ait bilgisayar, CD ve flash disklerde inceleme yaptırılması delillendirme bakımından son derece önemli olup, kuşkusuz CMK'nın 116,119,123. ve 134. maddelerinde yazılı usuli kaidelere riayet edilmelidir. Kayıtlı EML uzantılı bazı posta ileti kaynaklarının ihbar mektubuyla aynı IP numarasını taşıdığı tespit edildiği durumlarda somut delillendirme sağlanmış olacaktır. IP adreslerinin saklama süreleri de nazara alınarak, vakit geçirilmeksizin bu tespitler yapılmalıdır.

İsnat edilen kişi belli ya da belirlenebilir olmalıdır.

OLAY 5: Mağdurun kimliği

8.CD 04.12.2017, 2017/12062 esas 2017/13725 karar

“... Hukuka aykırı fiil isnadının belli bir kişiye yönelik olması gerekir. Ancak isnada muhatap kişinin yapılacak bir araştırma sonucunda kimliğinin belirlenebilir olması yeterli olup isminin açıkça belirtilmesi şart değildir. Sanığın aracını sattıktan sonra parasını alamayınca çalındığını iddia ederek ihbar ve şikayette bulunması şeklinde gerçekleşen olayda, hukuka aykırı fiil isnat edilen kişilerin somut ve belirlenebilir olması nedeniyle eylemin TCK.nun 267.maddesinde düzenlenen iftira suçunu oluşturacağı hukuki durumunun buna göre takdir ve tayini gerektiği gözetilmeden, suç vasfında hataya düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması...” (Mahkeme; suç uydurma suçundan mahkumiyet kararı vermiş.)

- Eylemin anayasal şikayet hakkı kapsamında mı kaldığı yoksa bu hakkın kapsamını aştığı iftira kastı ile mi gerçekleştirildiği hususu soruşturma ve kovuşturmada çözümlenmesi gereken en önemli husustur. Savunmaların büyük çoğunluğu eylemin yasal şikayet hakkı kapsamında kaldığı şeklinde yapılmaktadır.

Yasal şikayet hakkı kullanılmışsa bu suç oluşmaz.

OLAY 6: Şikayet hakkı

8.CD 29.11.2023, 2023/1980 esas 2023/9354 karar

A. İlk Derece Mahkemesinin Kabulü

Dava konusu olay, sanığın 25.05.2017 tarihinde Adalet Komisyonu Başkanlığı'na yaptığı şikayette, soruşturma evrakları ile ilgili bilgi almak için kaleme gittiğinde görevli katılanın kendisine "hayırdır niye geldin" dediği ve eliyle kendisini ittirdiği, tehdit ettiğini, yine 23.11.2017 tarihinde Adalet Komisyonu Başkanlığı'na yaptığı diğer şikayetinde savcılık özel soruşturma bürosuna gittiğinde kalemin yanında bulunan katip katılanın kendisine ters ters bakmak suretiyle dalga geçtiği iddiasıyla şikayette bulunarak katılan hakkında soruşturma başlatılmasına sebep olduğu iddiasına ilişkin olup sanık hakkında iftira suçundan şikayet hakkını kullandığından bahisle beraat kararı verilmiştir.

B. Bölge Adliye Mahkemesinin Kabulü

Bölge Adliye Mahkemesi tarafından, katılanın istinaf başvurusu kabul edilerek yapılan yargılama neticesinde, beraat kararı kaldırılarak sanık hakkında atılı suçtan 1 yıl 15 ay hapis cezası ile mahkumiyetine karar verilmiştir.

Yargıtay 8.CD'nin kabulü

İftira suçunun oluşabilmesi için; yetkili makamlara ihbar veya şikayette bulunarak işlemediğini bildiği halde, hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını ya da idari bir yaptırım uygulanmasını sağlamak için bir kimseye hukuka aykırı bir fiil isnat edilmesi gerekir.

15.06.2017 ve 19.12.2017 tarihli **disiplin cezası verilmesine yer olmadığına dair kararlar**, 05.06.2017 tarihli **takipsizlik kararı**, katılanın aşamalarda beyanları ile tüm dosya kapsamına göre katılan hakkındaki soruşturma dosyalarında **delil yetersizliği nedeni ile** takipsizlik kararları verilmiş ise de; bu durumun tek başına iftira suçunun oluşması için yeterli olmadığı ve suçunun kanıtı sayılamayacağı, eyleminin suç işlemediğini bildiği kimseye suç isnadı biçiminde olmayıp Anayasa'nın 74 inci maddesinde düzenlenen **Anayasal şikayet hakkını kullanma niteliğinde** bulunduğu bu nedenle yasal unsurları itibariyle oluşmayan suçtan dolayı beraati yerine yazılı şekilde mahkumiyetine karar verilmesi hukuka aykırı görülmüştür...**BOZULMASINA...**

OLAY 7: Feto ihbarı

8.CD 30.11.2023, 2023/1871 esas 2023/9405 karar

1- Dava konusu olay; sanığın, 17.08.2016 tarihinde İl Emniyet Müdürlüğüne gönderdiği elektronik posta ile katılanın FETÖ terör örgütü ile irtibatı bulunduğunu belirterek iftira ettiğine ilişkindir.

2- Sanık tarafından gönderilen 17.08.2016 tarihli elektronik posta çıktısı dosyadadır.

3- Sanığın şikayeti üzerine, katılanın da aralarında bulunduğu altı polis memuru hakkında düzenlenen 23.06.2017 tarihli disiplin soruşturma raporunda, şikayet edilen polis memurlarından üçünün memuriyetten ihraç edildikleri, bir tanesinin görevden uzaklaştırıldığı, diğerinin ise görevde olduğu, katılanın, sanık hakkında yürütülen soruşturmada görevinin bulunmadığı, şikayet edilen polis memurları yönünden zamanaşımı nedeniyle dosyanın işleminden kaldırılması gerektiği belirtilmiştir.

4- Katılan hakkında silahlı terör örgütüne üye olma suçundan, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca 02.01.2018 tarihli kovuşturmayla yer olmadığı kararı verildiği görülmüştür.

5- (3) numaralı paragrafta yer alan soruşturma kapsamında alınan 01.08.2017 tarihli araştırma raporunda, katılanın FETÖ terör örgütü ile irtibatının olmadığı bildirilmiştir.

6- Sanık savunmasında, atılı suçlamayı reddetmiştir.

A. İlk Derece Mahkemesinin Kabulü

Sanığın eylemi sabit görülerek cezalandırılmasına karar verilmiştir.

B. Bölge Adliye Mahkemesinin kabulü

İlk Derece Mahkemesince kurulan hüküm isabetli bulunmamış ve atılı suçun unsurlarının oluşmadığı gerekçesi ile sanığın beraatine ve düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Yargıtay 8.CD'nin kabulü; Tebliğname'ye uygun olarak oy birliğiyle temyiz isteminin esastan reddi ile hükmün **ONANMASINA,**

Savunma hakkı kapsamında kalan sözler bu suçu oluşturmaz

OLAY 8: Savunma hakkı

8.CD 30.11.2023, 2022/6168 esas 2023/9423 karar

A) İlk Derece Mahkemesinin Kabulü

1.Sanığın, katılanla aralarında çıkan arbede sonrası yapılan soruşturmada müşteki şüpheli sıfatıyla, yapmadığını bilmesine rağmen, katılanın kendisine ait 2000 Doları cebinden aldığını söylemek suretiyle atılı suçu işlediği iddiasıyla kamu davası açılmıştır.

2.İlk Derece Mahkemesi tarafından yapılan yargılama sonunda sanığın sübut bulan iftira suçundan cezalandırılmasına karar verilmiştir.

B) Bölge Adliye Mahkemesinin Kabulü

Sanığın, katılanla ilgili iddialarını ilk olarak taraflar arasındaki arbede nedeniyle yürütülen soruşturma kapsamında 26.07.2018 tarihinde müşteki şüpheli sıfatıyla alınan kolluk beyanında savunma hakkı kapsamında dile getirmiş bulunması, tanık beyanları ve tüm dosya kapsamı nazara alındığında, sanığın savunma hakkı kapsamındaki beyanlarının atılı suçun unsurlarını oluşturmayacağı gibi katılanın sanığın iddiasına konu eylemi gerçekleştirip gerçekleştirmediği hususunun da delil takdirinden ibaret olduğu gerekçesiyle sanık hakkında beraat kararı verilmiştir.

Yargıtay 8.CD'nin kabulü; Tebliğname'ye uygun olarak, oy birliğiyle temyiz isteminin esastan reddi ile hükmün ONANMASINA,

OLAY 9: Suç ortağını ihbar

8. CD. 02.10.2019,15338/11751

“... somut olayda, suça sürüklenen çocuk A. 'ın mağdur hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını sağlayabilecek yetkili bir makama yapılmış herhangi bir müracaatının bulunmadığı ve kendisi hakkında hırsızlık suçundan yürütölen soruşturma sırasında şüpheli sıfatıyla alınan beyanlarının savunma hakkı kapsamında değerlendirilmesi gerektiğinden, suça sürüklenen çocuğun unsurları itibariyle oluşmayan iftira suçundan beraati yerine mahkumiyetine karar verilmesi...”

OLAY 10: İftiradan dönme

8.CD 29.11.2023, 2023/2338 esas 2023/9268 karar

Dava konusu olay, sanığın, mağdurlar tarafından zorla araca bindirildiği, araçta tartışma çıktığını, bir ara sokakta cebindeki 1.000,00 TL para ile cep telefonunun zorla alındığını çevreden yardım isteyerek polis imdat hattını aradığını beyan ettikten sonra aynı gün içinde aslında böyle bir olayın gerçekleşmediğini alkollü olduğundan mağdurlara iftira ettiğini ifade ettiği böylece üzerine atılı suçu işlediği iddiasına ilişkindir.

İlk Derece Mahkemesinin Kabulü: 17.11.2022 tarihli kararıyla, sanık hakkında iftira suçundan 3 ay 3 gün hapis cezası ile cezalandırılmasına ve cezasının mükerrirlere özgü infaz rejimine göre çektirilmesine karar verilmiştir. TCK 267/1,43/2, 269/1, 62.maddelerini uygulamış. (iki mağdura karşı tek fiille işlendiği için 43/2 uygulanmış)

Yargıtay 8.CD'nin kabulü:

1. İftira suçunun oluşabilmesi için; yetkili makamlara ihbar veya şikayette bulunarak işlemediğini bildiği halde, hakkında soruşturma veya kovuşturma başlatılmasını ya da idari bir yaptırım uygulanmasını sağlamak için bir kimseye hukuka aykırı bir fiil isnat edilmesi gerekir.
2. Dosya kapsamında yer alan, sanığın 07.12.2014 tarihli beyanları, 06.12.2014 ve 07.12.2014 tarihli tutanaklar, 09.03.2015 tarihli mağdur hakkında silahla yağma ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarından verilen ek kovuşturmaya yer olmadığına ilişkin karar ile diğer tüm deliller birlikte değerlendirildiğinde, sanığın, mağdur hakkında soruşturma başlatılması için yağma ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarını işlediği iddiasıyla şikayetçi olduğu aynı gün verdiği ikinci ifadesinde mağdura iftirada bulunduğunu beyan ederek etkin pişmanlık gösterdiği mağdur hakkında yağma ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarından ek kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği anlaşılmakla, Mahkemece verilen kararda hukuka aykırılık bulunmamıştır.
3. sanığın temyiz sebeplerinin reddiyle hükmün, Tebliğnameye uygun olarak, oy birliğiyle ONANMASINA,

Suç isnat edilen kişi gerçek bir kişi olmalıdır.

OLAY 11: Mağdurun var olması

8.CD. 05.06.2007, 3164/4483

“... Kimlik bilgileri kullanılan Muş ili... İlçesi... köyü nüfusuna kayıtlı M. S. oğlu 1973 doğumlu C. T. 'a ait onaylı nüfus kayıt rneği celp edilerek, bu kimlik bilgilerine sahip bir şahıs bulunup bulunmadığı kesin biçimde saptanıp, sonucuna göre sanığın hukuki durumunun tayin ve tesbiti gerektiği gözetilmeden yazılı biçimde eksik soruşturmayla hüküm kurulması...”

OLAY 12: Eşinden kurtulmak için ihbar

8.CD 03/02/2020, 2017/13892 es 2020/3902 kr.

“... sanığın, 155 polis imdat hattını arayarak eşi Turgut Güneş hakkında uyuşturucu madde sattığını ihbar etmesi şeklinde gerçekleşen eyleminin TCK'nın 267. maddesinde düzenlenen iftira suçunu oluşturduğu gözetilmeden suç vasfında yanılığa düşülerek yazılı şekilde karar verilmesi...”

(ilk derece mahkemesi suç uydurma suçundan dolayı TCK'nın 271/1. maddesi gereğince mahkumiyet kararı vermiş)

- **NOT:** Bu olayda; Sanık telefon ile 155 polis imdat hattını arayarak T.G. isimli kişinin uyuşturucu madde satışı yaptığını ve bu maddeyi evinde ya da evine yakın bir yerde sakladığını, filan adreste ikamet ettiğini söylüyor. Başlatılan çalışmalarda, sanığın ihbar ettiği T.G.' in eşi olduğu ve T.G. ile aralarında çıkan tartışma sebebiyle 155 hattını aradığı, anlaşılıyor ve sanık hakkında suç uydurma suçundan dolayı TCK.nın 271/1, 53/1. md gereğince cezalandırılması talebiyle kamu davası açılıyor. Sanık savunmalarında; eşinin çevresi suça karışmış insanlardan oluştuğu için onlardan uzak kalmasını sağlamak istediğini, bu amaçla uyuşturucu sattığına dair asılsız ihbarda bulunduğunu söyleyerek suçunu itiraf ediyor. Böyle bir olayla karşılaştığımız zaman sanık bu şekilde sonradan suçunu itiraf etse bile biz isnatta bulunduğu kişinin kan ve idrar tahlillerini yaptırarak uyuşturucu bir madde kullanıp kullanmadığını tespit edip, kullanıyorsa daha detaylı bir araştırma yaparak karar vermeliyiz. Çünkü sanığın ilk yaptığı isnat aslında doğru da olabilir. Alkol ya da uyuşturucu maddelerin saptanabilmesi için; kan, idrar, tükürük, tırnak, saç ya da vücut kılları kullanılabilir. Bu bağlamda uyuşturucu maddenin idrardaki yoğunluk oranı kandakinden çok daha fazladır; bu yüzden madde kullanımından itibaren kan tahliline göre daha uzun süre uyuşturucu madde idrarda tespit edilebilmektedir. Kan tahlili madde kullanımından çok kısa bir süre sonra yapılırsa güvenilir sonuçlar verebilir. İdrar testine göre yanılma ve yanılma payı daha azdır. Ancak güvenilir sonuçlar vermesi için madde kullanımından çok kısa bir süre sonra yapılması gerekir. Uygulamada en sık kullanılan idrar tahlilidir. Tespit süresinin en uzun olduğu test ise saç testidir. Saç testi ile geçmişe dönük 3-4 aylık kullanım tespit edilebilmektedir. Ancak bunun için saçların bir uzman tarafından yeterli sayıda ve usulüne uygun olarak alınmış olması gerekir.

OLAY 13: Öz babasını bimer'e şikayet

- **8.CD 28.11.2023, 2023/1680 esas 2023/9248 karar**
- **Dava konusu olay:** sanığın babası olan katılan hakkında 23.09.2013 tarihli BİMER müracaatı ile, katılanın yıllardır icra dairelerinden satışa çıkarılmış malların listelerini usulsüz olarak temin edip ihalelerden mallar alarak haksız kazanç elde ettiğini, kadın ticareti yaptığını, polisler rüşvet vererek bu hukuksuzluklarını devam ettirdiğini bildirerek katılanın iddia edilen suçları işlemediğini bildiği halde hakkında haksız soruşturma başlatılmasını sağlamak amacıyla hukuka aykırı olarak suç isnadında bulunarak iftira suçunu işlediği iddiasına ilişkindir.
Sanığın, katılan hakkında 23.09.2013 tarihinde BİMER'e isnatlarda bulunduğu şikayet dilekçesi gönderdiği belirlenmiştir.
Katılan hakkında sanığın isnatlarından dolayı Antalya Cumhuriyet Başsavcılığının 07.01.2014 tarihinde kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği belirlenmiştir.
- **İlk Derece Mahkemesinin Kabulü:** Sanık hakkında TCK'nın 267/1. maddesini uygulayarak mahkumiyet kararı vermiştir.
- **8.CD'nin kabulü:** sanık müdafinin temyiz sebeplerinin reddiyle hükmün, Tebliğnameye uygun olarak, oy birliğiyle **ONANMASINA,**

OLAY 14: Orman idaresine ait ağaçları çalma iddiası

- **8.CD 28.11.2023, 2023/3313 esas 2023/9231 karar**
- **Dava konusu olay:** sanığın 29.03.2013 tarihli dilekçesinde, katılan Ramazan Sağlam'ın Orman İşletme Müdürlüğü tarafından kesilen ağaçları çalıp evinde ve eklentilerinde sakladığına dair ihbarı üzerine katılan hakkında hırsızlık suçundan hazırlık soruşturması yürütüldüğü ve kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği ve sanık hakkında iftira suçunu işlediği iddiasına ilişkindir.
- **A. İlk Derece Mahkemesinin Kabulü**
Sanığın katılan hakkında asılsız olarak şikayette bulunması nedeniyle iftira suçunu işlediği kabul edilerek bu suçtan mahkumiyetine karar verilmiştir.
- **B. Bölge Adliye Mahkemesinin Kabulü**
Sanığın iddialarının Anayasal hak olan şikayet hakkı kapsamında kaldığı belirtilerek, sanık hakkında beraat kararı verilmiştir.

- **8.CD'nin kabulü:** Sanığın şikayetinden sonra katılanın ikametinde yapılan aramada bir kısım orman emvalinin ele geçmesi, arama tutanağında orman emvalinin faturası olduğu belirtilmiş ise de fatura aslı veya suretinin dosyada bulunmaması, katılan tarafından da dosyaya sunulmaması, faturayı kestiği söylenen Polatoğlu Kerestecilik Şirketi vekilinin dosyaya sunduğu cevabi yazıda şirketleri tarafından katılana herhangi bir satış yapılmadığı ve bir fatura kesilmediğinin belirtilmesi hususları birlikte değerlendirildiğinde, istinaf mahkemesinin sanığın iddialarının bir kısım maddi vakıalara dayanması sebebiyle eylemin şikayet hakkı kapsamında kaldığına yönelik kabulünde isabetsizlik bulunmamış olup, katılanın sanığın iftira kastının olduğu ve suçun oluştuğuna, temyiz itirazı yerinde görülmemiş ve karar da hukuka aykırılık bulunmamıştır. **ONAMA**

OLAY 15: Yakalanan failin başkasının kimlik bilgilerini vermesi

- **8.CD 08.11.2023, 2023/1599 esas 2023/8670 karar**
- **1. Dava konusu olay:** sanığın hırsızlık suçuna teşebbüs ve mala zarar verme suçunun şüphelisi olarak yakalandığında kendi kimlik bilgilerini gizleyerek mağdura ait kimlik bilgilerini kullandığı, 28.06.2013 tarihli olay tutanağı ve 29.06.2013 tarihli ilk kolluk beyanında mağdurun kimlik bilgilerini kullandığı, POLNET üzerinden yapılan ayrıntılı araştırma ve parmak izi inceleme sonrasında sanığın gerçek kimlik bilgilerine ulaşılması üzerine 29.06.2013 tarihinde alınan ikinci ifadesinde suçunu ikrar ettiği ve bu suretle iftira suçunun işlediği iddiasına ilişkindir.
- **2.** 29.06.2013 tarihli parmak izi inceleme ve araştırma raporunda sanığın gerçek kimlik bilgilerine ulaşıldığı belirtilmiştir.
- **3.** Sanık 29.06.2013 tarihli kolluk beyanında, hırsızlık suçundan yakalandığında köylüsü olan S.B.'nin ismini verdiği ancak sonradan pişman olduğunu ifade ettiği anlaşılmıştır.
- **4.** Mağdur, 2007 yılında kimliğini kaybettiğini, bu kimliğin sanık Erol tarafından ele geçirilerek kullanıldığını ve şikayetçi olduğunu beyan ettiği anlaşılmıştır.

- **İlk Derece Mahkemesinin Kabulü:** sanık hakkında başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması suçundan dolayı TCK'nın 268/1. maddesi delaletiyle aynı kanunun 267/1.maddesi gereğince mahkumiyetine karar verilmiştir.
- **8.CD'nin kabulü:** sanık ve müdafinin temyiz sebeplerinin reddiyle hükmün Tebliğnameye uygun olarak, oy birliğiyle ONANMASINA

OLAY 16: Arabam alındı iddiası

- 8.CD 01.11.2023, 2023/1666 esas 2023/8333 karar
- Dava konusu olay: Saniğın aracının evinin önünde park halinde dururken alındığından bahisle Şikayette bulunduğu, yapılan soruşturma sonucu aracın alınmadığı, saniğın bir başka Őahsa sattığı iddiasına ilişkindir.
- İlk derece mahkemesinin kabulü: Sanık hakkında suç uydurma suçundan 500,00 TL adli para cezası ile mahkumiyetlerine karar verilmiştir.
- Yargıtay 8. Ceza Dairesi: 05.12.2022 tarihli kararı ile saniğın eyleminin iftira suçunu oluşturduğu gerekçesiyle hükmün bozulmasına karar verilmiştir.
- Bozma üzerine ilk derece mahkemesi: Saniğın iftira suçundan 10 ay hapis cezası, kazanılmış hak nedeniyle 500,00 TL adli para cezası ile mahkumiyetine karar vermiştir.

- **8.CD'nin kabulü:** Sanık kurulan hükümde, Yargıtay tarafından düzeltilmesi mümkün görülen, 1412 sayılı Kanun'un 326 ncı maddesinin son hükmü uyarınca kazanılmış hak nedeniyle cezasının 500,00 TL adli para cezası üzerinden infaz olunacağına belirtilmesi ile yetinilmesi gerekirken, sonuç cezanın 500,00 TL adli para cezası olarak belirlenmesi dışında bir hukuka aykırılık görülmemiştir... hükmün kazanılmış hak uygulamasının yapıldığı 5. paragrafın çıkartılarak yerine "1412 sayılı Kanun'un 326 ncı maddesinin son fıkrası uyarınca kazanılmış hak nedeniyle sanığın cezasının 500,00 TL adli para cezası üzerinden infazına" ibaresinin yazılması suretiyle hükmün Tebliğnameye kısmen uygun olarak, oy birliğiyle **DÜZELTİLEREK ONANMASINA,**

OLAY 17: Haciz sırasında tehdit edilme iddiası

- **8.CD 28.09.2023, 2023/1294 esas, 2023/6775**
- **Dava konusu olay:** Sanığın bir haciz işlemi sırasında katılan tarafından tehdit edilmesi iddiası ile yapmış olduğu şikayet üzerine katılanın kovuşturmaya yer olmadığına dair karar alması üzerine sanığın iftira suçunu işlediği iddiasına ilişkindir.
- **İlk Derece Mahkemesinin Kabulü:** Sanık hakkında beraat kararı verilmiştir.
- **Bölge Adliye Mahkemesinin Kabulü:** Beraat hükmü kaldırılarak mahkumiyet kararı verilmiştir.
- **8.CD'nin Kabulü:** Sanık M.G.'in 2017 Ocak ayında avukat yanında görevli A.K. tarafından "Başka şartlar altında olsaydık ben sana gününü gösterirdim" şeklindeki sözler ile tehdit edildiği iddiası ile şikayette bulunduğu, bunun üzerine soruşturma başlatıldığı, soruşturma sonucunda A.K. hakkında tehdit suçundan kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilerek sanık hakkında iftira suçundan yürütülen soruşturma ve kovuşturmada mağdurun aşamalardaki istikrarlı beyanları, sanığın savunmaları, tanık ifadeleri ile tüm dosya kapsamındaki deliller birlikte değerlendirildiğinde, sanığın üzerine atılı suç işlediğine yönelik kararda bir isabetsizlik görülmediğinden sanığın temyiz istemleri yerinde görülmemiştir...sanığın **TEMYİZ İSTEMİNİN ESASTAN REDDİ** ile hükmün, Tebliğnameye uygun olarak, oy birliğiyle **ONANMASINA**,

OLAY 18: Bilgisi dışında adına hat çıkartılma iddiası

- 8 CD 18.06.2020, 2018/4353 esas 2020/13806 karar
- Dava konusu olay:** “...Sanık numaralı hattı hiç kullanmadım. Bu hattın ödenmemiş faturaları sebebiyle hakkımda icra takibi yapıldı. Adıma sahte hat çıkaranlardan şikayetçi oldum. Kriminal rapora da bir diyeceğim yoktur. Üzerime atılı suçlamayı kabul etmiyorum.” diyor. Savcılıkça alınan imza ve yazı örneklerinin abonelik sözleşmesi üzerindeki imza ve yazı örneklerinin diğer mukayyeseye el verişli yazı örnekleri ile kriminal incelemeye gönderildiği buradan gelen raporda abonelik sözleşmesindeki imzaların sanığa'a ait olduğu tespit edilmiş. Sanığın kriminal rapora her hangi bir itirazı yok. Hattın açılmasından hemen sonra icra takibinin gerçekleşmediği belli bir süre geçtikten sonra sanık hakkında icra takibinin yapıldığı da göz önüne alındığında sanığın icra takibinin neticelenmesini geciktirmek amacıyla bu şekilde beyanda bulunduğu kabul edilmiş.
- İlk Derece Mahkemesinin Kabulü:** Suç uydurma suçunda dolayı TCK'nın 271/1. maddesi gereğince mahkumiyet kararı vermiş.
- 8.CD'nin Kabulü:** Sanığın adına kayıtlı olan GSM hattının bilgisi dışında sözleşme düzenlenerek çıkartıldığı şeklindeki ihbar ve şikayetinin, hukuka aykırı fiil isnat edilen sözleşmenin düzenlendiği bayinin somut ve belirlenebilir olması nedeniyle eylemin TCK.nın 267.maddesinde düzenlenen iftira suçunu oluşturacağı hukuki durumunun buna göre takdir ve tayini gerektiği gözetilmeden, suç vasfında hataya düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması... BOZULMASINA...

Hakim ve Savcılar Bakımından

- Hakim ve savcılara karşı işlenen iftira suçlarında sadece disiplin cezasını gerektirecek mahiyette olan kötü niyetle yapılmış ihbar ve şikayetlerde 2802 sayılı Kanun'un 76/3. maddesine göre, ilgililerin 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 267.maddesi uyarınca yargılanabilmeleri Bakanlığın iznine tabi tutulmuştur. Bu durumda soruşturma ve kovuşturmanın hakim savcının görev yaptığı yere en yakın Ağır Ceza merkezindeki Ağır Ceza Mahkemesinde yapılması gerekir.
- Kötü niyetle yapılmış ihbar ve şikayetlerde öne sürülen hususların sübut bulması halinde ceza kovuşturmasını gerektirecek mahiyette bulunmaları halinde ise yapılan isnatlar izne tabi isnatlardan değildir. Bu durumda isnatta bulunan hakkında genel hükümlerin uygulanması ve genel hükümler uyarınca yargılamanın yapılması gerekir.

OLAY 19: Hakim savcılarda isnat edilen husus disiplin cezasını gerektiriyor ise

8 CD, 25/02/2020, 2017/13265 esas 2020/10431 karar

“... 2802 sayılı Hakimler Savcılar Kanununun 76. maddesindeki Hakim ve Savcılara yönelik disiplin cezasını gerektirecek mahiyette olan ihbar ve şikayetin kötü niyetle yapıldığı veya delillerin uydurulduğu anlaşılan hallerde TCK'nın 267/1. maddesinin uygulanacağı, ancak kovuşturma yapılmasının Adalet Bakanlığı'nın iznine bağlı olduğu, izin verilmesi halinde, kovuşturmanın şikayet olunan hakim ve savcının mensup olduğu mahkemeye en yakın Ağır Ceza Mahkemesi merkezindeki Cumhuriyet Savcısının ve yargılaması o yer Ağır Ceza Mahkemesine ait olacağı hükmü karşısında; sanığın, mağdurun (Cumhuriyet Savcısının) kadastro teknikerinin raporunu çarpıtarak iddianame düzenlediği, muhtar tarafından yönlendirilmesi sonucu kasıtlı hareket ettiği, muhtar ve başkalarının tecavüzlerini görmezden gelerek görevini kötüye kullandığı iddiasıyla Adalet Bakanlığı, Teftiş Kurulu Başkanlığı'na hitaben yazdığı 09.07.2012 tarihli dilekçesi içeriğinin iftira suçu kapsamında değerlendirilmesine göre; söz konusu iddialara ilişkin olarak mağdur (Cumhuriyet Savcısı) hakkında soruşturma yapılıp yapılmadığının araştırılıp, sonucuna göre 2802 sayılı Kanununun 76/3. maddesinde yazılı şekilde, sanık hakkında kovuşturma yapılmasının Adalet Bakanlığı'nın iznine bağlı olduğu, izin verilmesi halinde ise görevli mahkemenin, şikayet olunan Cumhuriyet Savcısının mensup olduğu mahkemeye en yakın Ağır Ceza Mahkemesi olduğu gözetilmeden yargılamaya devamla yazılı şekilde hüküm kurulması...”

OLAY 20: Hakim savcılarda isnat edilen husus ceza kovuşturmasını gerektiriyor ise

- 8.CD 22.03.2021, 2020/7308 esas 2021/4296 karar
“... Sanık B.D.'nin suç tarihinde Cumhuriyet Savcısı olarak görev yapan katılan E.Ü. hakkında yaptığı katılanın kendisine sinkaflı küfredip tokat atıp kovduğu şeklindeki şikayeti ile ilgili Hâkimler ve Savcılar Kurulu'nun 27.12.2011 tarihli 2011/8570 sayılı yazısına göre soruşturma izni verilmesine yer olmadığına karar verildiği; ancak 2802 sayılı Kanun'un 76/3. maddesine göre, sadece disiplin cezasını gerektirecek mahiyette olan ihbar ve şikayetin kötü niyetle yapıldığı veya delillerin uydurulduğu anlaşılan hallerde, ilgililerin 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 267. maddesi uyarınca yargılanabilmelerinin Bakanlığın iznine tabi tutulduğu, katılan hakkında öne sürülen hususların sübut bulması halinde ise ceza kovuşturmasını gerektirecek mahiyette bulunduğundan izne tabi isnatlardan olmadığı, bu hususta genel hükümler uyarınca yapılan yargılamanın Yasaya uygun olduğu...”

Suçun nitelikli halleri

- TCK'nın 267/2. maddesinde düzenlenen maddi eser ve delil uydurma suretiyle iftira suçunda, şüpheli soyut olarak bir suç ya da idari yaptırım gerektiren fiil isnadında bulunmamakta, bu isnadın inandırıcı olabilmesi için maddi eser ve delil de hazırlamaktadır.
- Maddi eser ve delilin şikayet dilekçesi veya ihbarla birlikte uydurularak bildirilmesi halinde bu fıkrada tanımlanan nitelikli suç oluşur. Soruşturmada bu ayırma dikkat edilmelidir.
- Daha önceden var olan maddi eser ve delillerin sonradan sunulması, iftira eyleminden sonra isnadın ispatı amacıyla sonradan eklenmesi hallerinde suçun bu nitelikli şekli gerçekleşmez. Soruşturma ve kovuşturma aşamalarında bu ayırım gözetilmelidir.

OLAY 21: Maddi eser ve delillerini uydurma

- 8 CD 08.06.2020, 2019/14289 esas, 2020/12757 karar
Sanık tarafından katılan İsmihan'ın köpeğini zehirleyerek, diğer katılanların ise keçisini taşıyarak öldürdüğünü iddia edilmesi olayında, köpekte zehirlenme bulgularına rastlanılmaması, keçide ise herhangi bir darp, cebir asarına rastlanılmadığının anlaşılması karşısında, iftira suçunu fiilin maddi eser ve delillerini uydurarak işlemediği anlaşılan sanık hakkında, TCK'nın 267/2. maddesinin tatbik edilmek suretiyle fazla cezaya hükmedilmesi...
BOZULMASINA...

(İlk Derece Mahkemesi; Sanık hakkında TCK'nın 267/1 ve 267/2. maddelerini uygulayarak mahkumiyet kararı vermiş)

OLAY 22 : Sonradan yalancı tanık bildirmek

8. CD. 18.06.2019, 2017/9114 esas 2019/8529 karar

“... TCK.nın 267/2. maddesinde düzenlenen maddi eser ve delil uydurmak suretiyle iftira suçunun oluşabilmesi için fail, soyut olarak bir suç ya da idari yaptırım gerektiren fiil isnadında bulunmamakta, bu isnadın inandırıcı olabilmesi için maddi eser ve delil de hazırlamaktadır. Daha önceden var olan maddi eser ve delil sunulması ya da iftira eyleminden sonra isnadın ispatı amacıyla sonradan uydurulması halinde suçun nitelikli şekli gerçekleşmez. Maddi eser ve delilin şikayet dilekçesi veya ihbarla birlikte uydurularak bildirilmesi halinde bu fıkırdaki tanımlanan nitelikli suç oluşur.

Sanığın gerçeğe aykırı bir fiil isnat ettikten sonra iftira suçundan hakkında soruşturma yapıldığı sırada isnadını desteklemek amacıyla başka birisini yalancı tanıklıkla azmettirmesi şeklindeki somut olayda iftira suçunu maddi eser ve delil uydurularak işlemediği gözetilmeden sanık hakkında TCK.nın 267/2. maddesi uygulanarak fazla ceza tayini...BOZULMASINA...”

- **5237 sayılı TCK'nın 267/3.maddesinde;** yüklenen fiili işlemediğinden dolayı hakkında "***beraat***" kararı veya "***kovuşturmaya yer olmadığına dair karar***" verilmiş olan mağdurun aleyhine olarak bu fiil nedeniyle gözaltına alma ve tutuklama dışında başka bir koruma tedbiri uygulanmış olması hali nitelikli bir hal olarak düzenlenmiştir. Bu durumda cezanın yarı oranında arttırılması gerekir.

Örneğin isnat edilen eylemlerden dolayı "***arama***" veya "***yakalama***" tedbiri uygulanmış olması halinde şüpheli hakkında TCK'nın 267/3. maddesi hükmü iddianamede sevk maddesi olarak gösterilmelidir. Kuşkusuz bu halde "***arama kararı***" ve kararın ifasına veya "***yakalama kararı***" ve kararın ifasına ilişkin tüm belgelerin aslı veya onaylı örnekleri delil olarak getirilmelidir.

- **5237 sayılı TCK'nın 267/4.maddesinde;** yüklenen fiili işlemediğinden dolayı hakkında "*beraat*" kararı veya "*kovuşturmaya yer olmadığına dair karar*" verilmiş olan mağdurun bu fiil nedeniyle gözaltına alınması veya tutuklanması halinde; iftira edenin ayrıca "*kişiyi hürriyetinden yoksun kılma*" suçuna ilişkin hükümlere göre dolaylı fail olarak sorumlu tutulacağı düzenlenmiştir.
- Maddenin bu açık hükmü karşısında, isnat edilen eylemlerden dolayı mağdur hakkında gözaltı veya tutuklama koruma tedbirlerine başvurulmuş ise öncelikle bu konudaki tüm evrak ve belgeler soruşturma dosyası içerisine getirtilerek, isnat nedeniyle bu tedbirlerin uygulandığının anlaşılması halinde kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçundan ayrıca kamu davası açılması gerekir. Mahkemenin de diğer tüm unsurları gerçekleşmiş ise hem iftira hem de hürriyetten yoksun kılma suçundan dolayı mahkumiyet kararı vermesi gerekir.

OLAY 23: İftiradan mağdurun cezaevine girmesi

- 8. CD. 03.10.2017, 2017/8362 esas 2017/10789 karar
“...Sanığın eylemi nedeniyle mağdurun yakalanarak cezaevine konulduğu ve bir süre cezaevinde kaldığı anlaşılmalı sanık hakkında 5237 sayılı TCK. nun 267/4. maddesi gereğince kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçundan işlem yapılması mümkün görülmüştür...
BOZULMASINA...”

- **5237 sayılı TCK'nın 267/5.maddesinde;** Saniğin eylemi nedeniyle mağdurun ağırlaştırılmış müebbet hapis veya müebbet hapis cezasına mahkûmiyeti halinde, yirmi yıldan otuz yıla kadar hapis cezasına hükmolunacağı düzenlenmiştir.
- **5237 sayılı TCK'nın 267/6.maddesinde;** Mağdurun mahkûm olduğu hapis cezasının infazına başlanmış ise, beşinci fıkraya göre verilecek ceza yarısı kadar artırılır.
- **5237 sayılı TCK'nın 267/8.maddesine göre;** İftira suçundan dolayı dava zamanaşımı, mağdurun fiili işlemediğinin sabit olduğu tarihten başlar.

OLAY 24: Özel zamanaşımı düzenlemesi

- 8. CD 15.01.2019, 2018/6366 esas 2019/641 kr.
“... İftira suçunda zamanaşımının TCK.nun 267/8. madde ve fıkrasında mağdurun fiili işlemediğinin sabit olduğu tarihten itibaren işlemeye başlayacağının düzenlenmesi ve müştekinin kendisi adına trafik cezası kesildiğine yönelik eylemi 2012 yılında öğrendiğini şikayet dilekçesinde ifade etmesi nedeniyle tebliğnamedeki dava zamanaşımı nedeniyle düşme karar verilmesi yönündeki görüşe iştirak edilmemiştir...”

OLAY 25: İcra takibine konu senetteki imzanın inkarı

○ 8.CD 26.09.2017, 2017/6198 esas 2017/10374 karar

“... Katılan beyanı, grafoloji ve sahtecilik uzmanının 03.12.2013 tarihli raporu ve tüm dosya kapsamından; sanıkların aleyhine yapılan icra takibinin dayanağını oluşturan imzaların kendilerine ait olmadığını, katılan tarafından sahte olarak düzenlendiğini belirterek şikayette bulunmaları üzerine, katılan hakkında sahtecilik suçundan yapılan soruşturmada suça konu senetteki iki farklı imzanın sanıkların eli ürünü olduklarının tespit edilmesi karşısında sanıkların sübuta eren ve unsurları yönünden oluşan iftira suçundan mahkumiyetleri yerine yazılı gerekçe ile beraatlerine karar verilmesi...BOZULMASINA”

- **NOT:** Ancak bunun için imza incelemesi yapılmalı, bilirkişi raporu alınmalı ve durum net olarak tespit edilmelidir. Bu olayda imza inkar edilirken senedin katılan tarafından sahte olarak düzenlendiği belirtilerek şikayetçi olunmuş

OLAY 26: İmza incelemesi yapılması

8.CD 27.02.2018,2017/10649 esas 20018/2058

“... Sanıkların aleyhine yapılan icra takibine esas senetteki imzanın, kendilerine ait olmadığı, çek ile şirket kaşesinin daha önce çalınması nedeniyle sahte olarak oluşturulduğundan bahisle katılanlar hakkında şikayette bulunmaları üzerine, katılanlar hakkında sahtecilik suçundan yapılan soruşturma sonucu kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiği ve bunun üzerine sanıklar hakkında iftira suçundan yapılan yargılamada, suça konu çekteki yazı ve imzaların sanıkların el ürünü olup olmadığı hususunda sanıklar ve katılanlar tarafından daha önce yazılıp imzalanan belgelerin temini, temin edilememesi halinde, oturarak ve ayakta alınacak yazı ve imza örneklerinin kriminal veya Adli Tıp Kurumu Fizik İhtisas Dairesine gönderilerek alınacak rapor doğrultusunda sanıkların hukuki durumlarının takdir ve tayini gerekirken eksik soruşturma ile yazılı şekilde hüküm kurulması...”

BAŞKASINA AİT KİMLİK VEYA KİMLİK BİLGİLERİNİN KULLANILMASI (TCK m. 268)

- **Madde 268-** (1)İşlediği suç nedeniyle kendisi hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engellemek amacıyla, başkasına ait kimliği **veya** kimlik bilgilerini kullanan kimse, iftira suçuna ilişkin hükümlere göre cezalandırılır.
- **NOT:** Madde metninde aslında iftira suçunun özel bir işleniş biçimi hakkında düzenleme yapılmıştır.

- TCKnın 268. maddesindeki suçun oluşması için öncelikle, fail tarafından işlenen bir suçun bulunması gerekmektedir. Başka deyişle iftira suçunun aksine, bu madde bakımından gerçek bir suçun işlenmesi ve bu suçun faili ile 268. maddedeki eylemin failinin aynı kişi olması zorunludur.
- İşlenmiş olması gereken suçun kasıtlı veya taksirli suç olması arasında bir fark yoktur. Fakat, maddede yalnızca suçtan söz edilmekle, kabahatler veya disiplin eylemleri madde kapsamında değerlendirilmemektedir.
- Ancak bu suç kasten işlenebilen bir suçtur.

- Hırsızlık suçundan yakalanan fail, gerçekte hırsızlık suçunu işlememiş olmasına rağmen ifadesi alınırken korkusundan yetkili makamlara kimlik bilgilerini yanlış beyan etmiş ise ve bu beyan ettiği bilgiler ile işlem yapıldıktan sonra hırsızlık suçunu işlemediği anlaşılmış ise bu durumda eylemi TCK'nın 268. maddesindeki suç oluşturmaz. Hakkında iftiradan dolayı işlem yapılmaz. Ama eylemi TCK'nın 206.maddesinde düzenlenen resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan suçunu oluşturur.

OLAY 27: Suç işlemediği halde başkasının kimlik bilgilerini kullanma

8.CD 17.09.2019, 2019/10407 esas 2019/10689 karar

“... Maddedeki ifade biçiminin hatalı olduğu söylenebilir ise de, mevcut düzenleme karşısında, failin gerçekte o suçu işlememiş bulunduğu anlaşılması halinde, başkasının kimlik bilgilerini kullanma eyleminin 268. maddedeki suçu oluşturmadığını kabul etmek, kanunilik ilkesi bakımından zorunlu görülmektedir. Bu tür eylemlerde 206. maddenin uygulanması gereklidir.

Parada sahtecilik suçundan verilen ve kesinleşen beraat kararı karşısında hukuken suça sürüklenen çocuğun işlediği bir suç bulunmadığının kabulünde zorunluluk bulunduğu halde kolluk görevlisine (düzenlenecek bir belgeye esas olarak) beyanda bulunurken, başkasına ait kimliği veya bilgileri kullanma eylemi 268. maddeyi değil 206. maddedeki suçu oluşturmaktadır.

Bu açıklamalar ışığında parada sahtecilik şüphelisi olarak yakalanması üzerine hakkında soruşturmaya başlandığı sırada kimliğini kardeşi B.T. olarak beyan eden suça sürüklenen çocuk hakkında parada sahtecilik suçundan dava açıldığı bu suçtan beraat ettiği ve bu kararın kesinleştiği anlaşılma; kesinleşen beraat kararı karşısında suça sürüklenen çocuğun "işlediği bir suçtan" söz edilemeyeceği cihetle TCK'nın 268. maddesinde tanımlanan suçun unsurları oluşmayıp suça sürüklenen çocuğun **TCK'nın 206. maddesi uyarınca cezalandırılması gerektiği halde** yazılı gerekçe ile başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerini kullanma suçundan cezalandırılmasına karar verilmesi...BOZULMASINA...”

- 24.10.2019 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak aynı tarihte yürürlüğe giren 7188 sayılı Kanununun 23. maddesi ile 5271 sayılı CMK'nın mülga 250. maddesi başlığıyla birlikte yeniden düzenlenmiş ve Başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması kenar başlıklı 5237 sayılı TCK'nın 268. maddesinde yazılı suça ilişkin olarak yürütülen soruşturma sonucunda kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilmediği takdirde, bu suça ilişkin olarak seri muhakeme usulünün uygulanacağı hükme bağlanmıştır. (CMK 250/1-a-9. md)
- Seri muhakeme usulünün uygulanacağı suçlar CMK'nın 250/1.md.de sınırlı olarak sayılmıştır.

- Buna göre, işlenen bir suç nedeniyle kendisi hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını önlemek amacıyla kendi kimliğini saklayıp bir başka kişiye ait kimlik bilgilerinin kullanılması ve onun hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasına neden olunması halinde eylem TCK'nın 268. maddesinde düzenlenen suç tipine uyacak ve **iftira** suçuna ilişkin hükümlere göre cezalandırılacaktır.

Ancak, şüpheli hakkında;

- Herhangi bir soruşturmanın başlatılmadığı,
- Aranan kişilerden olmadığı,
- Hiçbir suç işlemediği,
- Kimlik bilgilerini verdiği kişi hakkında soruşturma yapılmadığı,
- Şüphelinin kendi kimliğini saklayıp hayali bir isim verdiği,
- Hallerde ise bu suç değil, **TCK'nın 206. maddesindeki Resmî belgenin düzenlenmesinde yalan beyan** suçu oluşacaktır.

OLAY 28: İdari yaptırım gerektiren eylemler

- “... somut olayda; saniğa isnat olunan, idari yaptırım gerektiren trafik ceza tutanağı düzenlenmesi sırasında müştekiye ait kimlik bilgilerinin kullanılmasından ibaret eylemin TCK.nun 206. maddesinde düzenlenen resmi, belgenin düzenlenmesinde yalan beyanda bulunma suçunu oluşturacağı ve hukuki durumunun buna göre takdir ve tayini gerektiği gözetilmeden suç vasfında yanılıya düşölerek yazılı şekilde hüküm kurulması, **8. CD. 09.04.2019, 19781/5088**”
- “Somut olayda, ihbar üzerine polis ekiplerince üstünde kuru sıkı tabanca yakalanan suça sürüklenen çocuğun, kendisini mağdur H. M. olarak tanıtarak bu isimle idari yaptırım düzenlenmesini sağlaması şeklinde gerçekleşen eylemin, TCK.nın 206. maddesinde tanımlanan "Resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan " suçunu oluşturduğu gözetilmeden suç vasfında yanılıya düşölerek yazılı şekilde hüküm kurulması, **8. CD. 04.11.2019,16409/13093**”

OLAY 29: Yakalama kararının infazını önlemek amacıyla başkasının kimlik bilgilerini kullanma

8. CD. 22.11.2017, 2017/15998 esas 2017/13149

“... İftira suçunun özel bir halini düzenleyen TCK.nun 268. maddesinde öngörülen, başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması suçunun oluşabilmesi için, kişinin işlediği suç nedeniyle kendisi hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engellemek amacıyla, başkasına ait kimliği veya kimlik bilgilerini kullanmasının gerektiği; somut olayda, hakkında yakalama emri çıkarılan sanığın, kolluk kuvvetlerince yapılan kimlik kontrolü esnasında hakkındaki yakalama kararının yerine getirilmesini ve işlem yapılmasını engellemek amacıyla kendisini kardeşi olan Ş.Ç.'in kimlik bilgileriyle tanıtması şeklindeki eyleminin TCK.nun 206, maddesinde düzenlenen "resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan " suçunu oluşturduğu gözetilmeden suç vasfında yanılığa düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması...”

- Sanık hakkında hırsızlık suçundan kesinleşmiş mahkumiyet kararı nedeniyle yakalama kararı var ve yakalanınca kararın infazı için cezaevine gönderilmiş.

Hiç neden olmadan kimliğiyle ilgili bilgileri vermeme ya da gerçeğe aykırı beyan etme

- Suçla ilgili yürütölen soruşturmada bir diğer ayırıcı husus ise şudur; Hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını gerektiren bir suç bulunmayan veya resmi bir belgenin düzenlenmesini de gerektirmeyen hallerde görevle bağlantılı olarak sorulması halinde kamu görevlisine kimliği veya adresiyle ilgili bilgi vermekten kaçınan veya gerçeğe aykırı beyanda bulunan kişinin eylemi ise 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 40. maddesinde tanımlanan kabahati oluşturacaktır. (Kimliği bildirmeme kabahati)

OLAY 30: “Kimliği hakkında gerçeğe aykırı beyanda bulunmak” kabahati

8.CD. 25.09.2018, 2018/6737esas 2018/9750 karar

“... Hakkındaki yakalama kararları nedeniyle polis ekipleri tarafından yakalandığı esnada kimliği istenilmesi üzerine, sanığın mağdura ait nüfus cüzdanını ibraz ettiği ve hemen sonrasında gerçek kimliğini ibraz ettiği, ifade tutanakları ve diğer belgelerin gerçek kimlik bilgilerine göre tanzim edildiği olayda, hakkındaki bütün adli işlemlerin gerçek kimlik bilgileriyle yapıldığı, başkasının kimliğini ya da kimlik bilgilerini kullanarak kendisini suçsuz, diğer kişiyi ise işlemediği bir suçun faili olarak göstermediği anlaşılmakla, 5237 sayılı TCK.nun 268. maddesinde düzenlenen "başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması" suçunun unsurlarının oluşmadığı, sanığın eyleminin 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 40/1. madde ve fıkrasında düzenlenen "kimliği hakkında gerçeğe aykırı beyanda bulunmak" kabahatini oluşturduğunun gözetilmeyerek yazılı şekilde hüküm kurulması...”

OLAY 31: Kolluk görevlilerinin şüphelinin beyanlarını inandırıcı bulmayarak gerçek kimliğini kendilerinin tespit etmeleri

⦿ **8.CD 18.04.2019, 2017/19063 esas 2019/5707 karar**

“... kolluk görevlilerinin inandırıcı bulunmamasından dolayı kimlik bilgileri kullanılan kişi hakkında bir soruşturma ve kovuşturma yapılmaması sebebiyle, iftiranın özel bir şekli olan başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması suçunun kollukça yapılan araştırmada, sanığın gerçek kimliğinin tespit edilerek tutanağın bu kimlik bilgileri ile düzenlenmiş olması ve sanığın gerçeğe aykırı olarak beyan ettiği isme göre düzenlenmiş herhangi bir belgenin bulunmaması gözetildiğinde ise resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan suçunun oluşmayacağı, sanığın eyleminin **Kabahatler Kanununun 40.** maddesinde "Görevle bağlantılı olarak sorulması halinde kamu görevlisine kimliği veya adresiyle ilgili bilgi vermekten kaçınılması veya gerçeğe aykırı beyanda bulunulması" şeklinde tanımlanan **"kimliği bildirmeme" kabahatini oluşturacağı...** “

Başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması (TCK 268) suçunun oluşabilmesi için;

- Bir suç işlenmiş olmalıdır.
- Bu suç ile ilgili hakkındaki soruşturma ve kovuşturmayı önlemek amacıyla başkasının kimlik ya da kimlik bilgileri kullanılmalıdır.
- Bu eylemden dolayı da soruşturma veya kovuşturmanın kimliği ya da kimlik bilgileri kullanılan kişiye yöneltilmesi ihtimali olmalıdır.
- Bu nedenle, kullanılan kimlik veya bilgilerin gerçek ve hayatta olan bir kişiye ait olması gerekir.
- Soruşturmada verilen kimlik bilgilerinin gerçek ve hayatta olan bir kişiye ait olup olmadığı araştırılmalı ve kayden mutlaka belgelendirilmelidir
- Hayali ve hayatta olmayan kişilere ait kimlik veya bilgilerin kullanılması durumunda ise bu suç değil, koşulları varsa **TCK'nın 206. maddesindeki resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan** suçu oluşur.

OLAY 32: Verilen kimlik bilgilerinin gerçek bir kişiye ait olup olmadığının araştırılması

8.CD 11.04.2019, 2017/15408 esas 2019/15309

“...Suça sürüklenen çocukların, haklarında hırsızlık suçundan yürütülen soruşturma kapsamında yapılan işlemler sırasında, suça sürüklenen çocuk H. M. 'in kendisini E. Ç., suça sürüklenen çocuk M. M. 'in ise, kendisini S. K.t olarak tanıttığının belirtilmesi karşısında, isimleri verilen kişilerin gerçek kişi olup olmadıkları araştırıldıktan sonra, sonucuna göre suç vasfının tayini gerekirken eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm kurulması...”

OLAY 33: Verilen kimlik bilgilerinin gerçek bir kişiye ait olmadığı tespit

8. CD. 11.01.2018, 2017/6459 esas 2018/254

“... İftira suçunun özel bir halini düzenleyen TCK.nun 268. maddesinde tanımlanan «başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması» suçunun oluşabilmesi için, kişinin işlediği suç nedeniyle kendisi hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılmasını engellemek amacıyla, başkasına ait kimliği veya kimlik bilgilerini kullanması gerektiği, somut olayda; hakkında hırsızlık suçundan soruşturmaya başlanan sanığın görevli memurlara kendisini "M. K. ve Y. oğlu 1983 doğumlu U.A." olarak tanıtmaya bir kısım belgenin bu beyana göre düzenlenmesine, fakat gerçekte bu isimde bir kişinin bulunmaması nedeniyle sanığın eyleminin TCK.nun 206. maddesinde düzenlenen "resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyanda bulunma" suçunu oluşturacağı ve hukuki durumunun buna göre takdir ve tayini gerektiği gözetilmeden suç vasfında yanılıya düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması...”

Olay tutanağı;

- Suçun sübutu ve suç vasfının tespiti ile 5237 sayılı TCK'nın 269.maddesinde düzenlenen etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağı, hangisinin uygulanacağıının belirlenmesi bakımından önemli bir delildir. Olay tutanağında imzası bulunan tutanak mümzilerinin tanık sıfatıyla dinlenmeleri gerekebilir.

OLAY 34: Olay tutanağının değerlendirilmesi

8. CD 05.03.2019, 2019/1762 2019/3159

“... TCK.nun 268/1. maddesinde işlediği suç nedeniyle kendisi hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılmasını engellemek amacıyla başkasına ait kimlik bilgilerini kullanan kişinin iftira suçuna dair hükümlere göre cezalandırılacağına düzenlenmiş olması ve dosyada bulunan 14.02.2009 tarihli tutanak içeriğine göre sanığın hırsızlık soruşturması kapsamında müştekinin kimlik bilgilerinin yazılı olduğu ehliyeti kolluk görevlilerine verdiği ve daha sonra polis merkezine gidildiğinde gerçek kimlik bilgilerini söylediğinin anlaşılması karşısında; 14.02.2009 tarihli tutanak içeriğine göre etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağına değerlendirilmesi gerekirken eksik araştırma ile yazılı biçimde hüküm kurulması...”

Zincirleme suç hükümlerinin uygulanması

- Uygulamada sıklıkla karşılaştırılması sebebiyle suçta **zincirleme suç** hükümlerinin uygulanma koşullarının araştırılması önemli ve zorunludur. Gerek savunma ve gerek UYAP üzerinden yapılacak inceleme neticesinde **aynı mağdura yönelik** eylemler nedeniyle ayrı bir soruşturma veya açılmış kamu davası var ise, bu evrakların aslı ya da onaylı birer suretleri getirilmeli, incelenip şüpheli hakkında TCK'nın 43. maddesinin uygulanıp uygulanmayacağı ve mükerrer dava bulunup bulunmadığı değerlendirilmelidir.

OLAY 35: Sürekli aynı mağdurun kimlik bilgilerini kullanma

- 8.CD 18.10.2018, 2018/8027 esas 2018/11253 karar
“... Saniğın, katılana ait şikayet dilekçesi içeriği ve UYAP 'tan yapılan sorgulamaya göre bir suç işleme kararının icrası kapsamında, farklı tarihlerde Antalya, İzmir, Manisa ve Bursa illerinde **katılana ait kimlik bilgilerini kullanarak** hırsızlık suçunu işlediğinin belirtilip hakkında hazırlık soruşturmaları yürütüldüğü ve kamu davalarının açıldığının anlaşılması karşısında; bahsi geçen soruşturma ve kovuşturma dosyaları getirtilerek 5237 sayılı TCK.nun **43/1.** maddesi uyarınca zincirleme suç hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağı tartışıldıktan sonra bir karar verilmesi gerektiği gözetilmeden eksik araştırma ile yazılı şekilde hüküm kurulması...”

Suç tarihi doğru olarak tespit edilmelidir

- Suç tarihinin doğru olarak tespit edilmesi bu suça ilişkin yürütülen soruşturmalarda önem taşır.TCK'nın 267/8. maddesinde bu suçla ilgili olarak zamanaşımı bakımından özel bir düzenleme getirilmiştir. Bu fıkraya göre iftira suçunda dava zamanaşımı, mağdurun fiili işlemediğinin sabit olduğu tarihten itibaren başlar.
- Suç tarihinin doğru olarak tespit edilmesi, zamanaşımının yanı sıra özellikle CMK'nın 231. maddesinin tatbiki bakımından da önemlidir ve her olayda ayrı bir özellik gösterir.
- Buna göre zamanaşımı kural olarak soruşturma safhasında kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararın, kovuşturma safhasında ise beraat kararının kesinleştiği tarihten itibaren işlemeye başlar.

İftira ve başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması suçlarında katılan olma

- Kimlik bilgileri kullanılan kişilerin suçtan doğrudan doğruya zarar gören olmaları nedeniyle şikayet ve davaya katılma hakları vardır. Bu yüzden yürütülen soruşturmada açık kimliklerinin tespit edilerek beyanlarının alınması gerekir.

ETKİN PİŞMANLIK

Madde 269

- ⦿ 1. İftira edenin, mağdur hakkında adlî veya idarî soruşturma başlamadan önce, iftirasından dönmesi hâlinde, hakkında iftira suçundan dolayı verilecek cezanın beşte dördü indirilir.
- ⦿ 2. Mağdur hakkında kovuşturma başlamadan önce iftiradan dönme hâlinde, iftira suçundan dolayı verilecek cezanın dörtte üçü indirilir.
- ⦿ 3. Etkin pişmanlığın;
 - ⦿ a) Mağdur hakkında hükümden önce gerçekleşmesi hâlinde, verilecek cezanın üçte ikisi,
 - ⦿ b) Mağdurun mahkûmiyetinden sonra gerçekleşmesi hâlinde, verilecek cezanın yarısı,
 - ⦿ c) Hükmolunan cezanın infazına başlanması hâlinde, verilecek cezanın üçte biri, indirilebilir.

- 4. İftiranın konusunu oluşturan münhasıran idarî yaptırım uygulanmasını gerektiren fiil dolayısıyla;
- a) İdarî yaptırıma karar verilmeden önce etkin pişmanlıkta bulunulması hâlinde, verilecek cezanın yarısı,
- b) İdarî yaptırım uygulandıktan sonra etkin pişmanlıkta bulunulması hâlinde, verilecek cezanın üçte biri, indirilebilir.
- 5. (Değişik fıkra: 29/06/2005-5377 S.K./30.mad) Basın ve yayın yoluyla yapılan iftiradan dolayı etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanılabilmesi için, bunun aynı yöntemle yayınlanması gerekir.

Etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için gerçek kimliği fail kendisi açıklamalıdır.

- Yani gerçek kimlik soruşturma ve kovuşturma makamları tarafından maddi delillerle belirlenmeden önce şüpheli kendisi gerçekleri açıklamalı, suçun gerçek failinin kimlik bilgilerini söylemeli ya da işlediği suçta başkasının kimlik veya kimlik bilgilerini kullanmış ise kendi gerçek kimlik bilgilerini doğru olarak açıklamalıdır.
- Yapılan imza incelemesi sonucu alınan rapor, parmak izi raporu gibi yapılan araştırmalar sonucunda gerçek fail veya kimlik bilgileri tespit edilmiş ise şüpheli sonradan bu raporların içeriklerini doğrulasa, suçunu itiraf etse bile etkin pişmanlık hükümlerinden faydalanamaz.

OLAY 36: Hüküm verilmeden iftiradan dönme

8.CD 11.10.2023, 2020/13555 esas 2023/7412 karar

“... Sanık S.A. hakkında iftira suçundan kurulan hükme yönelik yapılan temyiz incelemesinde, dosyadaki bilgi ve belgelerden; sanığın, mağdur hakkında kovuşturma başladıktan sonra ancak hüküm verilmeden önce 08.02.2011 tarihli duruşmada iftirasından dönmesi nedeniyle 5237 sayılı Kanun'un 269 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi gereğince cezasından indirim yapılması gerektiğinin gözetilmemesi, nedeniyle ilk derece mahkemesinin hükmü hukuka aykırı bulunmuştur...”

8.CD 12.03.2019, 2019/1805 esas 2019/3550 karar

“... Sanığın kardeşi olan E.Ç. hakkında kullanmak için uyuşturucu madde bulundurmamak suçundan yapılan yargılama sırasında tanık olarak beyanı alınan sanığın dosyada maddi gerçeğe dair hiçbir maddi delil yok iken uyuşturucu madde kullanmak suçundan yürütülen soruşturma sırasında kardeşi E.Ç.'ın kimlik bilgilerini kullandığını ikrar etmesi karşısında hakkında etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması gerektiği gözetilmeden yazılı biçimde hüküm kurulması...”

OLAY 37: Gerçek kimliğin araştırma ile tespiti

○ 8.CD 25.06.2018, 2018/5659 esas 2018/7470 karar

“... Doğubayazıt Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen başka bir soruşturma kapsamında iletişimin tespiti, dinlenmesi, kayda alınması ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi sonucunda sanığın gerçek kimlik bilgilerinin tespit edilmesi karşısında, sanık hakkında koşulları oluşmadığı halde TCK. nun 269/2. maddesinde düzenlenen etkin pişmanlık hükmünün uygulanması suretiyle eksik ceza tayini aleyhe temyiz olmadığından bozma nedeni yapılmamış...”

○ 8.CD 22.05.2018, 2017/16002 esas 2018/5701 karar

“... Adli Tıp Kurumu 'nun 04.06.2009 tarihli raporunda nüfus cüzdanı talep formu, ifade ve arama tutanakları altındaki imzalarının sanığa ait olduğunun tespit edilmesi karşısında; sanık hakkında koşulları oluşmadığı halde TCK. nun 269/2. maddesinde düzenlenen etkin pişmanlık hükmünün uygulanması suretiyle eksik ceza tayini aleyhe temyiz olmadığından bozma nedeni yapılmamıştır...”

SUÇ ÜSTLENME (TCK m. 270)

● Madde 270

1. Yetkili makamlara, gerçeğe aykırı olarak, suçu işlediğini veya suça katıldığını bildiren kimseye iki yıla kadar hapis cezası verilir. Bu suçun üstsoy, altsoy, eş veya kardeşi cezadan kurtarmak amacıyla işlenmesi halinde; verilecek cezanın dörtte üçü indirilebileceği gibi tamamen de kaldırılabilir.

- ⦿ **Suç üstlenme suçunun oluşması için;** Failin gerçekte yapmadığı halde yetkili makamlara gerçeğe aykırı olarak suç işlediğini veya suça katıldığını bildirmesi ve üstlendiği fiilin de suç oluşturması gerekmektedir.
- ⦿ Bu suç özellikle trafik kazası olaylarında sık sık karşımıza çıkmaktadır. Bu suçta da kolluk görevlilerinin olayın akabinde yaptıkları tespitlere dair tuttukları tutanaklar suçun sübutu ve suç vasfının tayininde önemli rol oynar.
- ⦿ Ölüm ve yaralanma ile sonuçlanan bir trafik kazasında, olaya müdahale eden kolluk güçlerine şüphelinin sözlü olarak araç sürücüsünün kendisinin olduğunu beyan etmesi, bu beyan üzerine hakkında tutanak tutulup işlem yapılması halinde suç oluşur. Ancak bu beyan üzerine henüz bir işlem yapılmadan gerçek anlaşılmış ise bu gibi durumlarda suç oluşmayabilir.

OLAY 38: Tutanak tutulmadan sanığın gerçeği açıklaması

8. CD 28.06.2018, 2017/13508 esas 2018/7792

“... Somut olayda, Ö.E. isimli şahsın yönetimindeki 27. ... plaka sayılı aracın seyir halindeyken direksiyon hakimiyetini kaybederek duvara çarpması sonucu ölüm ve yaralanma ile sonuçlanan olay sonrası sanığın olaya el koyan kolluk görevlilerine önce aracı kendisinin kullandığını ancak sonradan gerçeği söyleyerek aracın Ö. E. tarafından kullanıldığına ilişkin beyanda bulunduğu, ancak bu beyanın resmi işlemler öncesi öngörüşme niteliğinde olup sanığın imzasının bulunmadığı, sanığın bu beyanı üzerine hiçbir işlem yapılmadığının anlaşılması, sanığın aracı kullandığına ilişkin bu beyanının sözlü olarak polis memurlarına yapılmış olup yetkili merci ve makamlara yapılmış bir bildirim olmadığından suçun unsurlarının oluşmayacağı cihetle atılı suçtan beraatine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde mahkumiyetine karar verilmesi...”

OLAY 39: Bir suçun varlığı ve üstlenen kişi açısından da suç oluşturması gereklidir

8.CD 10.10.2018, 2017/8724 esas 2018/10724 karar

- “... Şikayetçi E.B.'in yönetimindeki otomobile çarparak **maddi hasarlı** trafik kazasına neden olan 35 plaka sayılı aracın sürücülüğünü yaptığını gerçeğe aykırı olarak beyan eden sanığın eyleminin; kimliği belirlenemeyen araç sürücüsü ve sanık hakkında trafik güvenliğini tehlikeye sokmak suçundan soruşturma yapılmaması ve maddi hasarlı trafik kazasının suç oluşturmaması sebebiyle TCK. 270. maddesinde tanımlanan suç üstlenme suçunun oluşmayacağı ancak sanığın beyanı ile trafik kazası tespit tutanağı ile ifade tutanağı düzenlenmiş olması karşısında sanığın fiilinin **TCK'nun 206. maddesindeki Resmi Belgenin Düzenlenmesinde Yalan Beyan** suçunu oluşturduğu gözetilmeden yazılı şekilde hüküm kurulması ...”
- **NOT:** Yani olayda üstlenilecek bir suçun varlığı ve üstlenen kişi açısından da suç oluşturması gerekir. Olay nedeniyle yürütülen soruşturma sonucunda kovuşturmaya yer olmadığına karar verilirse, üstlenilecek bir suç da bulunmadığından bu suçun unsurları oluşmayacaktır. Bu durumda beraat kararı vermek gerekir.

Cezanın indirilmesi ve cezasızlık halleri

- ⦿ Bu suçun üstsoy, altsoy, eş veya kardeşi cezadan kurtarmak amacıyla işlenmesi halinde; verilecek cezanın dörtte üçü indirilebileceği gibi tamamen de kaldırılabilir. (TCK m. 270/2. cümle)
- ⦿ Soruşturma ve kovuşturmada şahsi cezasızlık sebebine ilişkin bu durumun, aile nüfus kayıt tabloları dosyaya eklenerek araştırılması gerekir.

OLAY 40: Cezasızlık hali varsa verilecek karar

- 8.CD 21.10.2019, 2017/11005 esas 2019/12687 karar
“... Sanık hakkında şahsi cezasızlık nedeninin varlığı sebebiyle "ceza verilmesine yer olmadığına" karar verilmesi gerekirken "verilen cezanın takdiren ortadan kaldırılması" şeklinde karar verilmesi...”
- Bu olayda sanık eşinin suçunu üstlenmiş

SUÇ UYDURMA (TCK m. 271)

- **Madde 271-** (1) İşlenmediğini bildiği bir suçu, yetkili makamlara işlenmiş gibi ihbar eden ya da işlenmeyen bir suçun delil veya emarelerini soruşturma yapılmasını sağlayacak biçimde uyduran kimseye üç yıla kadar hapis cezası verilir.
- **NOT:** Bu maddede düzenlenen suçla, adlî makamların gereksiz olarak meşgul edilmesi, yanlış yönlendirilmesi şeklindeki eylemlerin cezalandırılarak önlenmelerine çalışılmaktadır.

OLAY 41: Aracı trafik kaydından düşürmek için çalındı ihbarında bulunma

- ⦿ **8.CD 05.10.2017, 2017/7382 esas 2017/10907 karar**
“...Saniğın, adına kayıtlı motosikletin trafik kaydından düşürülmesi amacıyla işlenmediğini bildiği hırsızlık suçunu işlenmiş gibi yetkili makamlara şikayette bulunması karşısında, üzerine atılı suçun tüm unsurlarıyla oluştuğu gözetilmeden mahkumiyeti yerine yazılı şekilde beraatine karar verilmesi...”

OLAY 42: Telefon faturasını ödememek için hattın bilgisi dışında çıkarıldığını iddia etme

- **8. CD. 30.04.2019, 2017/16000 esas 2019/5940 karar**
“... Saniğin kabule ilişkin beyanı, tanık ifadesi ve tüm dosya kapsamına göre saniğin kimlik fotokopisini göndererek A... İletişim isimli telefon bayiiinde çalışan kardeşinden kendisi adına internet hattı çıkarmasını talep etmesi ve bu hattın sanık tarafından 1 yıldan uzun süredir kullanılmasına rağmen bilgisi ve rızası dışında adına internet hattı çıkarıldığı yönünde şikayette bulunduğu anlaşılmaması karşısında unsurları itibariyle sabit olan suç uydurma suçundan saniğin cezalandırılması yerine beraatine karar verilmesi...”

OLAY 43: Ailesinden para alabilmek için kaçırdığını söyleme

○ **8.CD 21.05.2019, 2017/8931 esas 2019/7305 karar**

“... somut olayda ise, sanığın annesi ve yakınlarını arayarak kaçırdığını ve 100 000 TL ödememeleri halinde kaçıranların kendisini öldüreceklerini beyan etmesi üzerine, ailesinin Dikili Jandarma Komutanlığı'na müracaat ederek olayı ihbar ettikleri, görevli memurların sanığın yerini tespit etmesi üzerine sanığın kaçırlmadığını ve ailesinden para alabilmek için ailesine bu yönde yalan söylediğini beyan etmesi şeklinde gerçekleşen olayda, sanık tarafından yetkili makamlara yapılmış bir ihbar bulunmadığı anlaşıldığından yasal unsurları oluşmayan suçtan sanığın beraati yerine yazılı gerekçe ile mahkumiyetine karar verilmesi...”

OLAY 44: Belli ya da belirlenebilir bir kişi hedef alınmış ise iftira suçu oluşur.

- 8.CD 29.01.2018, 2017/9681 esas 2018/653 karar
“...Sanığın, görev yaptığı ceza infaz kurumunda gerçekleştiğini iddia ettiği işkence ve yolsuzluk gibi olaylar ile ilgili faillerin anlaşılabilir olduğunun anlaşıldığı olayda, eyleminin TCKnun 267. maddesinde düzenlenen iftira suçunu oluşturduğu gözetilmeden, suç vafında yanılığya dşlerek yazılı şekilde TCK.nun 271. maddesi uyarınca cezalandırılmasına karar verilmesi...”

OLAY 45: Araç plakasından çarpanın kimliğinin tespitinin mümkün olması

- **8.CD 04.11.2019, 2017/11262 esas 2019/13111 karar**
“... Saniğin beyanında 668 plakalı aracın kendilerine çarparak yaralanmalarına neden olduğunu belirttiği ve araç plakasından çarpan şahsın kimliğinin tespitinin mümkün olması karşısında, saniğin iftira suçundan cezalandırılması yerine suç vasfında yanılığa düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması...”
(Mahkeme suç uydurma suçundan mahkumiyet kararı vermiş.)

YALAN TANIKLIK (TCK m.272)

Madde 272-

1. **Hukuka aykırı** bir fiil nedeniyle **başlatılan bir soruşturma kapsamında tanık dinlemeye yetkili kişi** veya **kurul** önünde gerçeğe aykırı olarak tanıklık yapan kimseye, dört aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir.
2. Mahkeme huzurunda ya da yemin ettirerek tanık dinlemeye kanunen yetkili kişi veya kurul önünde gerçeğe aykırı olarak tanıklık yapan kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.
3. Üç yıldan fazla hapis cezasını gerektiren bir suçun soruşturma veya kovuşturması kapsamında yalan tanıklık yapan kişi hakkında iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
4. Aleyhine tanıklıkta bulunulan kişi ile ilgili olarak gözaltına alma ve tutuklama dışında başka bir koruma tedbiri uygulanmışsa, yüklenen fiili işlemediğinden dolayı hakkında beraat kararı veya kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verilmiş olması koşuluyla, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

5. Aleyhine tanıklıkta bulunulan kişinin gözaltına alınması veya tutuklanması halinde; yüklenen fiili işlemediğinden dolayı hakkında beraat kararı veya kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verilmiş olması koşuluyla; yalan tanıklık yapan kişi, ayrıca kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçuna ilişkin hükümlere göre dolaylı fail olarak sorumlu tutulur.
6. Aleyhine tanıklıkta bulunulan kimsenin ağırlaştırılmış müebbet hapis veya müebbet hapis cezasına mahkûmiyeti halinde, yirmi yıldan otuz yıla kadar hapis cezasına; (...) hükmolunur.
7. Aleyhine tanıklıkta bulunulan kimsenin mahkûm olduğu hapis cezasının infazına başlanmış ise, altıncı fıkraya göre verilecek ceza yarısı kadar artırılır.
8. Aleyhine tanıklıkta bulunulan kişi hakkında hapis cezası dışında adlî veya idari bir yaptırım uygulanmışsa; yalan tanıklıkta bulunan kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

- Maddede yer alan düzenlemenin özellikle **nitelikli haller bakımından** 5237 sayılı TCK'nın 267. maddesinde yer alan **iftira suçuna** ilişkin düzenleme ile benzerlikler gösterdiği belirtilmelidir. Bu haller bakımından tekrardan kaçınılmış olup anılan maddede yer verilen açıklamalar gözetilerek her olay için ayrı ayrı değerlendirilmelidir.
- Soruşturma ve kovuşturmada, yalan tanıklık iddiası varsa bu iddiaya konu beyanların bulunduğu dosyanın aslı veya onaylı sureti şüphelinin hem soruşturma hem de kovuşturma evresinde vermiş olduğu tüm beyanlar, eksiksiz olarak dosyaya eklenmelidir. Bu hususa uyulmaması Özel Dairenin sıklıkla yaptığı bir bozma sebebidir.
- Böyle bir durumda dinlenen diğer tanıkların beyanları ve diğer deliller değerlendirilerek karar verilmelidir.

OLAY 46: Tanık dinleme yetkisi bulunmayan kolluk görevlileri tarafından düzenlenen bilgi alma tutanağındaki beyanlar yalan tanıklık suçunu oluşturmaz.

- **8.CD 17.01.2018, 2017/7054 esas 2018/522 karar**
“... Saniğın 30.10.2005 tarihinde kollukta alınan beyanında yalan tanıklık yaptığı iddia ve kabul edilmiş ise de; CMK.nun 43. maddesinin 5. fıkrası hükmü karşısında tanık dinleme yetkisi bulunmayan **kolluk tarafından düzenlenen bilgi alma tutanağındaki** beyan nedeniyle yalan tanıklık suçunun unsurları itibariyle oluşmayacağı gözetilmeden, saniğın beraati yerine yazılı şekilde mahkumiyetine karar verilmesi...”

OLAY 47: Tanık dinlemeye yetkili olmayan kurullarda verilen beyanlar da bu suçu oluşturmaz

8.CD 13.12.2017, 2017/11345 esas 2017//14259 karar

“...Mahkemenin kabulüne, sanığın aşamalarda değişmeyen savunmasına göre; sanığın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı teftiş kurulunda bilgi sahibi olarak alınan beyanında dava konusu işyerinde çalıştığına dair beyanının yanlış, 26.09.2012 tarihli Uşak İş Mahkemesinde usulüne uygun yemin ettirilerek tanık sıfatıyla alınan dava konusu işyerinde çalışmadığını, işyeri sahibinin istemi ve eline verdiği kağıdı ezberleyerek beyanda bulunduğuna yönelik beyanının ise doğru olduğunun anlaşılması karşısında; **teftiş kurulunun tanık dinlemeye yetkili kurul olmaması** nedeniyle; sanığın üzerine atılı suçun unsurlarının oluşmadığından bahisle beraat kararı verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilmesi...”

OLAY 48: Cumhuriyet savcısı huzurunda alınan yeminli ifadeler yalan tanıklık suçunu oluşturur.

- ⦿ **8.CD 11.06.2019, 2017/9081 esas 2019/8102 karar**
“...Saniğin soruşturma evresinde Cumhuriyet Savcısı tarafından tanık sıfatıyla yeminli beyanda bulunması şeklindeki fiilin TCK.nın 272. maddesinde düzenlenen yalan tanıklık suçunu oluşturduğu gözetilmeksizin yazılı şekilde iftira suçundan hüküm kurulması...”

OLAY 49: Zincirleme suç hükümlerinin uygulanması

- ⦿ 8.CD 08.05.2019, 2018/10548 esas 2019/6492 karar
- ⦿ “... Saniğin hem savcılık ifadesinde hem de mahkeme sorgusu ve keşfi sırasında yalan tanıklık yapması suretiyle, **aynı suçla ilgili olarak yapılan yargılama faaliyet içindeki tüm eylemlerinin tek bir yalan tanıklık suçunu oluşturacağı** gözetilmeden, yazılı biçimde verilen cezanın TCK'nın 43/1. maddesi ile artırılmak suretiyle uygulama yapılması...”
- ⦿ **NOT:** Yani saniğin aynı dosya içerisinde mesela; hem mahkemede sorgusu sırasında hem de keşif sırasında yalan tanıklık yapması hallerinde tüm eylemleri aynı suçla ilgili olarak yapılan yargılama faaliyetine ilişkin olduklarından eylemlerinin hepsi tek bir yalan tanıklık suçunu oluşturacaktır. Bu hallerde saniğin cezasında TCK'nın 43/1. maddesi gereğince artırım yapılmaz.

OLAY 50: Cezası üç yıldan fazla hapis cezası olan suçlarda yalan tanıklık

- **8.CD 22.11.2017, 2017/11234 esas 2017/13146 karar**
“... Saniğin, **üç yıldan fazla hapis** cezasını gerektirir nitelikte bulunan silahla kasten yaralama suçu nedeniyle yapılan kovuşturma kapsamında, yalan tanıklık suçunu işlediği iddia ve kabul edilmesine rağmen, TCK'nın 272/3. maddesi uyarınca cezalandırılması yerine, TCK'nın 272/2. maddesi ile uygulama yapılarak eksik ceza tayini...”
- **8.CD 25.10.2017, 2017/ 9885 esas 2017/11867 karar**
“... Yemin ettirerek tanık dinlemeye kanunen yetkili Cumhuriyet Savcısı önünde, **üç yıldan fazla hapis** cezasını gerektiren silahla tehdit suçunun kovuşturması kapsamında yalan tanıklık yapan sanık hakkında TCK'nın 272/2., 3. maddeleri yerine aynı Kanunun 272/1. maddesi uyarınca uygulama yapılması...”

OLAY 51: Her yalan beyanın bu suçu oluşturmaması

- **8.CD 17.01.2018, 2017/12678 esas 2019/519 karar**
“...Sanık Z.G.'in Hatay 2. Aile Mahkemesi'nin 2013/66 esas sayılı boşanma konulu dava dosyasında davanın taraflarından M.D.'in ağabeyi olan E.D.'in yanında çalışmadığına dair beyanının SSK kayıtlarına göre yalan olduğu; ancak bu yalanın boşanma davasının esasını etkilemeyeceği anlaşılması karşısında, unsurları oluşmayan suçtan beraati yerine yazılı gerekçeyle mahkumiyetine karar verilmesi...”
- **NOT:** Her olayın özelliğine göre yalan beyanın esasa etkili olup olmadığına bakılarak karar verilmelidir.

ŞAHSİ CEZASIZLIK VEYA CEZANIN AZALTILMASINI GEREKTİREN SEBEPLER (TCK m. 273)

- 5237 sayılı TCK 273. madde;

1- Kişinin;

a) Kendisinin, üstsoy, altsoy, eş veya kardeşinin soruşturma ve kovuşturmaya uğramasına neden olabilecek bir hususla ilgili olarak yalan tanıklıkta bulunması,

b) Tanıklıktan çekinme hakkı olmasına rağmen, bu hakkı kendisine hatırlatılmadan gerçeğe aykırı olarak tanıklık yapması,

Halinde, verilecek cezada indirim yapılabileceği gibi, ceza vermekten de vazgeçilebilir.

- ## 2- Birinci fıkra hükmü, özel hukuk uyuşmazlıkları kapsamında yapılan yalan tanıklık hallerinde uygulanmaz.

- ⦿ Suçun unsurlarına ilişkin bu hususun soruşturma ve kovuşturma safhalarında araştırılıp değerlendirilmesi gerekir.
- ⦿ Şahsi cezasızlık hallerinin tespiti için tarafların nüfus kayıtları dosyaya eklenmelidir.
- ⦿ Yalan tanıklık yapıldığı iddia edilen dava dosyasının aslı ya da onaylı örneği dosyaya eklenmelidir.

OLAY 52: Hukuk mahkemesinde yalan tanıklık

- ⦿ 4.CD 18.09.2012, 2010/28986 esas 2012/17297 karar
- ⦿ “... TCK'nın 273/2 maddesi gereğince özel hukuk uyuşmazlığı kapsamında bulunan Ondokuzmayıs Asliye Hukuk mahkemesinde görülen rücu davasında tanık olarak dinlenen sanığın, TCK'nın 273/2. maddesindeki şahsi cezasızlık veya cezanın azaltılmasını gerektiren sebeplerden yararlanmasının hukuken mümkün olmaması karşısında bu husustaki bozma düşüncesine iştirak edilmemiştir...”
- ⦿ **NOT:** 273.maddenin birinci fıkrası hükmü, özel hukuk uyuşmazlıkları kapsamında yapılan yalan tanıklık hallerinde uygulanmaz.

ETKİN PİŞMANLIK (TCK m. 274)

Madde 274

- ① 1. Aleyhine tanıklık yapılan kişi hakkında bir hak kısıtlamasını veya yoksunluğunu sonuçlayacak nitelikte karar verilmeden veya hükümden önce gerçeğin söylenmesi halinde, cezaya hükmolunmaz.
- ② 2. Aleyhine tanıklık yapılan kişi hakkında bir hak kısıtlamasını veya yoksunluğunu sonuçlayacak nitelikte karar verildikten sonra ve fakat hükümden önce gerçeğin söylenmesi halinde, verilecek cezanın üçte ikisinden yarısına kadarı indirilebilir.
- ③ 3. Aleyhine tanıklık yapılan kişi hakkında verilen mahkûmiyet kararı kesinleşmeden önce gerçeğin söylenmesi halinde, verilecek cezanın yarısından üçte birine kadarı indirilebilir.

○ **Birici fıkranın uygulanabilmesi için;**

- 1. Hükümden önce gerçek açıklanmalıdır.
- 2. Yalan tanıklık yapan tanık gerçeği kendiğinden açıklamalıdır.
- 3. Gerçeği açıkladığında aleyhine tanıklık yapılan kişi hakkında henüz hak kısıtlaması veya yoksunluğu sonucunu doğuracak nitelikte bir karar verilmemiş olmalıdır.

○ **İkinci fıkranın uygulanabilmesi için;**

- 1. Hükümden önce gerçek açıklanmalıdır.
- 2. Yalan tanıklık yapan tanık gerçeği kendiğinden açıklamalıdır.
- 3. Gerçeği açıkladığında aleyhine tanıklık yapılan kişi hakkında bir hak kısıtlaması veya yoksunluğu sonucunu doğuracak nitelikte bir karar verilmiş olmalıdır.

○ **Üçüncü fıkranın uygulanabilmesi için;**

- 1. Hüküm verilmiş olmalıdır.
- 2. Hüküm henüz kesinleşmemiş olmalıdır.
- 3. Hüküm kesinleşmeden önce yalan tanıklık yapan tanık, gerçeği kendiğinden açıklamalıdır.

- Hukuk davalarında ya da ceza soruşturma veya kovuşturmalarda yalan tanıklık suçu işlenebilir. Her iki durumda da TCK'nın 274 maddesinde düzenlenen etkin pişmanlık hükümleri uygulanır.
- Yani; TCK'nın 274/1. maddesinde düzenlenen etkin pişmanlık hükmünün uygulanabilmesi için; hüküm kuruluncaya kadar yalan tanıklık eden tanığın kendiliğinden gerçeği açıklaması gerekir. Gerçeği hükümden önce açıkladığında (aleyhine beyanda bulunan kişinin) hakkında hak kısıtlaması veya yoksunluğu sonucunu doğuracak nitelikte bir karar verilmiş ise aynı maddenin ikinci fıkrası uygulanır.

OLAY 53: TCK'nın 274. maddesinin tatbiki için gerçeğin söylenmesi yeterli olup, tanıklığın aleyhe olması gerekmez.

- ⦿ **8.CD 31.01.2018, 2017/7192 esas 2018/856 karar**
“...hükümden önce gerçeği söyleyen sanık hakkında; dairemiz uygulamasına göre etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması için tanıklığın aleyhe olması gerekmeyip, gerçeğin söylenmesi gerektiğinden sanık hakkında 5237 sayılı TCK'nun 274. maddesinin uygulanması gerektiğinin gözetilmemesi...”

OLAY 54: Gerçeği söyleyen sanık hakkında TCK.nın 274. maddesinin uygulanması gerekir.

- ⦿ **8.CD 10.09.2019, 2019/9742 esas 2019/10255 karar**
“... Katılan hakkında yapılan yargılama sırasında gerçeği söyleyen sanık hakkında TCK.nın 274. maddesinde öngörölen etkin pişmanlık hükmünün uygulanıp uygulanmayacağıının tartışılmaması...”

YALAN YERE YEMİN

Madde 275

- ① 1. Hukuk davalarında yalan yere yemin eden davacı veya davalıya bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir.
- ② 2. Dava hakkında hüküm verilmeden önce gerçeğin söylenmesi hâlinde, cezaya hükmolunmaz.
- ③ 3. Hükmün icraya konulmasından veya kesinleşmesinden önce gerçeğin söylenmesi hâlinde, verilecek cezanın yarısı indirilir.

GERÇEĞE AYKIRI BİLİRKİŞİLİK VEYA TERCÜMANLIK

Madde 276

- 1. Yargı mercileri veya suçtan dolayı kanunen soruşturma yapmak veya yemin altında tanık dinlemek yetkisine sahip bulunan kişi veya kurul tarafından görevlendirilen bilirkişinin gerçeğe aykırı mütalâada bulunması hâlinde, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
- 2. Birinci fıkrada belirtilen kişi veya kurullar tarafından görevlendirilen tercümanın ifade veya belgeleri gerçeğe aykırı olarak tercüme etmesi hâlinde, birinci fıkra hükmü uygulanır.

YARGI GÖREVİ YAPANI, BİLİRKİŞİYİ VEYA TANIĞI ETKİLEMeye TEŞEBBÜS (TCK m. 277)

Madde 277

- 1. (Değişik: 2/7/2012-6352/90md.) Görülmekte olan bir davada (...) gerçeğin ortaya çıkmasını engellemek veya bir haksızlık oluşturmak amacıyla, davanın taraflarından birinin, (...) sanığın, katılanın veya mağdurun lehine veya aleyhine sonuç doğuracak bir karar vermesi veya bir işlem tesis etmesi ya da beyanda bulunması için, yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı hukuka aykırı olarak etkilemeye teşebbüs eden kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.(Ek cümle: 18/6/2014-6545/69 md.) Teşebbüs iltimas derecesini geçmediği takdirde verilecek ceza altı aydan iki yıla kadardır.
- 2. Birinci fıkradaki suçu oluşturan fiilin başka bir suçu da oluşturması halinde, fikri içtima hükümlerine göre verilecek ceza yarısına kadar artırılır.

- Tanımlanan suçun maddi ögesi, yargı görevi yapanlara emir vermek, baskı yapmak, nüfuz icra etmek suretiyle veya her ne suretle olursa olsun hukuka aykırı olarak etkilemeye kalkışmaktır.
- 5237 sayılı Kanunda, etkileme teşebbüsünün iltimas düzeyini aşmaması, bir başka deyimle iltimas suretiyle etkileme, suçun daha hafif cezayı gerektiren nitelikli bir hali olarak düzenlenmiştir. Teşebbüs iltimas derecesini geçmediği takdirde faile daha az ceza verilmesi öngörülmüştür. Burada iltimastan maksat, hatıra binaen ricada bulunmaktadır.
- Özel Daire hakime noter vasıtasıyla ihtar çekme biçimindeki eylemlerde suçun unsurlarının oluşmadığını kabul etmektedir.

- Bu düzenleme ile yargı görevinin bağımsız ve tarafsız biçimde yapılması ve adil yargılanma hakkının korunması amaçlanmış, suçun oluşması için, bir kamu davasının yargılanması sırasında, yargı görevini yapanlara, emir verme veya baskı yapma veya nüfuz icra etme biçimindeki davranışların gerçekleşmesi ya da her ne suretle olursa olsun hukuka aykırı olarak etkilemeye teşebbüs edilmesi yeterli görülmüş, ayrıca bir zarar meydana gelmesi ve "etkileme" sonucunun doğması da aranmamıştır. (Bkz. CGK, 20.09.2011, 2011/4. MD- 143 2011/176)

- Bu suç yargı görevi yapana, bilirkişiye ve tanığa, yönelik olarak işlenebilen bir suçtur.
- TCK'nın Tanımlar başlıklı **6/1-d** maddesinde, Yargı görevi yapan deyiminden; yüksek mahkemeler, adlî ve idarî mahkemeler üye ve hakimleri ile Cumhuriyet savcısı ve avukatların anlaşılması gerektiği belirtilmiştir.
- Bu şekilde bir eylemde bulunduğu iddia edildiği takdirde etkilemeye teşebbüs eyleminin gerçekleştirildiği dosyanın aslı ya da onaylı örneği mutlaka dosyaya eklenmelidir.
- TCK'nın 277.maddesindeki suç ile 288. maddesindeki suçlar birbirine benzemektedir. Ama farklıdırlar. Aralarındaki fark; TCK'nın 277.maddesindeki suçta maddede belirtilen kişileri etkilemeye çalışma, 288.maddesinde ise bu maddede sayılan kişileri etkilemek amacıyla sözlü ya da yazılı açıklama yapma cezalandırılmaktadır.

OLAY 55: Etkilemeye teşebbüs eyleminin olduğu dosyanın aslı ya da onaylı örneği mutlaka dosyaya eklenmelidir.

16.CD 30.05.2016, 2015/6147 esas 2016/3664 karar

“... Katılan hakim Y.P.'in ifadesinde sanığın yargılandığını belirttiği Karabük 1.Asliye Ceza Mahkemesinin 2011/16 ve 2005/452 esas sayılı dosyaları celp ve tetkik edilip, aslı veya onaylı örnekleri denetime olanak verecek şekilde dosya içerisine alınarak eylem tarihi itibariyle derdest olup olmadıkları belirlendikten sonra tüm kanıtlar birlikte değerlendirilerek sonucuna göre sanığın hukuki durumunun tayin ve takdiri gerektiği gözetilmeden eksik araştırma ile yazılı şekilde hüküm tesisi...”

OLAY 56: Hakime noter vasıtasıyla ihtar çekme eyleminde suç unsurları oluşmaz

● 16.CD 31.05.2016, 2016/1298 esas 2016/3799 karar

“... Somut olayda ihtiyati haczin kaldırılması için noter vasıtasıyla hakime ihtar çekme şeklinde gerçekleşen davranışta hakime emir vermek, baskı yapmak, nüfuz icra etmek şeklindeki seçimli hareketlerden herhangi birinin gerçekleşmediği açıktır. Hukuka aykırılık ise genel bir ifadeyle hukuka (hakka) karşı gelmek onunla çatışma halinde olmak demektir. Suçun unsuru olarak hukuka aykırılık, işlenen fiile hukuk düzeni tarafından cevaz verilmemesi, bütün hukuk düzeni ile çelişki ve çatışma halinde bulunulması anlamına gelmektedir. Hakime ihtarname çekmek usul hukuku açısından uygulamada rastlanan davranışlardan değil ise de, dava sırasında iddia ve savunma dokunulmazlığı kapsamında hukuk düzeninin kesinlikle yasakladığı bir durum olmadığından suçun unsurlarının oluşmadığı gözetilmeden beraati yerine yazılı şekilde mahkumiyetine karar verilmesi...”

OLAY 57: İhtarname içeriğinin hakaret suçunu oluşturabilmesi

○ 16.CD 07.03.2016, 2015/7396 esas 2016//2424 karar

“... 2005 yılında katılanın görev yapmakta olduğu Alanya 3. Asliye Hukuk Mahkemesinde açılan alacak davasında kendisini asaleten bir kısım davalıları ise vekaleten temsil eden İstanbul Barosuna kayıtlı sanık Avukat M. E. 'ın, katılan hakimi bir takım usuli işlemlerle davayı uzattığından bahisle önce reddettiği, ret talebinin reddine ilişkin kararın Yargıtay 20. Hukuk Dairesinin 2007 tarihli kararı ile onandığı, akabinde sanığın katılanı HSYK'ya şikayet ettiği, bu yasal süreçten de sonuç alamayınca, bu kez, HUMK'un 573-574. maddelerinde düzenlenen maddi ve manevi tazminat haklarını kullanmak için ön koşul olarak kabul edilen ihtar hakkını kullanmak açısından, katılana yönelik yazarak iadeli taahhütlü mektupla göndermiş olduğu suça konu "mahkemenizin 2005/24 esas sayılı dosya ile mahkemenize açtığım davada şahsiarez ve nefsaniiyetiniz sebebiyle (sizi şikayet ettiğimizden dolayı) kanuna, usule, Anayasasının 138. maddesine alenen aykırı kararlar verip davayı uzattığınızdan bu hukuksuzluğunuz nedeniyle daha fazla masraf yapıp zaman kaybetmeme sebep olduğunuzdan ve manen üzüntü yaşatmanız sebebiyle 4.000 TL maddi, 16.000 TL'de manevi olmak üzere 20.000 TL'nin bu ihtarın tarafınıza tebliğinden itibaren 10 gün içinde ödenmesini, aksi halde aleyhinize dava açmak zorunda kalacağımı ihtar ederim" şeklindeki ihtarnamenin, yargı görevi yapanı etkilemeye teşebbüs suçunu oluşturmayacağı ancak ihhtarname içeriğinin görevli memura görevinden dolayı hakaret suçunu oluşturup oluşturmayacağı tartışılmadan yazılı şekilde hüküm tesisi...”

OLAY 58: Her olayın özellikleri ayrı ayrı değerlendirilmelidir.

- 8.CD 09.11.2017, 2017/19742 esas 2017/12570 karar
“... Somut olayda; sanığın müşteki-sanık olarak yargılandığı ilk derece mahkemesinde mahkeme hakiminin sanığa kendisi hakkında asılsız şikayetlerde bulunduğundan dolayı iftira nedeniyle şikayetçi olacağını söylemesi üzerine, sanığın konuyu hakimin odasında özel olarak konuşmak istediğini belirtmesi şeklinde gerçekleşen olayda suçun unsurları oluşmadığı halde yazılı şekilde mahkumiyet hükmü kurulması...”

- ⦿ Eylem, görülmekte olan bir davada gerçeğin ortaya çıkmasını engellemek veya bir haksızlık oluşturmak amacıyla, davanın taraflarından birinin sanığın, katılanın veya mağdurun lehine veya aleyhine sonuç doğuracak bir karar vermesi veya bir işlem tesis etmesini sağlama amacıyla işlenmelidir.
- ⦿ Yapılan soruşturma ve kovuşturmada bu hususların değerlendirilmesi gerekir.

OLAY 59: Suç kastının bulunmaması

- **16.CD 10.12.2015, 2015/3874 esas 2015/4949 karar**
“... îtirazın iptali davasında davalı olan sanığın, duruşma sırasında Adli Tıp Kurumuna gönderilmek üzere kendisinden yazı ve imza örnekleri aldırılırken yazdırılan "alacaklılara borcumu ödemedim" şeklindeki yazıya tepki olarak yazdığı suça konu mektupta geçen... duyurursam sizi Şırnak, Hakkari, Beytüşşebaba sürerler, ..sabrımı taşıрма bir pire için yorgan yakarım, ... sabrım tükendiği anda iyi olmaz,..” şeklindeki sözlerinde TCK'nın 277. maddesinde düzenlenen yargı görevini yapanı etkileme suçu yönünden kastının olmadığı, ancak eyleminin tahrik altında TCK'nın 106/1-2. cümle maddesinde düzenlenen tehdit suçunu oluşturacağı, hukuki durumunun buna göre takdir ve tayini gerektiği gözetilmeden delillerin değerlendirilmesinde yanılığa düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması...”

OLAY 60: Söylenen sözlerin görevden dolayı hakaret suçunu oluşturabilmesi

○ 16.CD 30.05.2016, 2015/8243 esas 2016/3777 karar

“... Saniğin 29.01.2014 tarihli Niksar Asliye Ceza mahkemesinin duruşmasından sonra katılanlar hakim B. C. ve Cumhuriyet savcısı Y.M.'a hitaben, "abisinin mit görevlisi olduğunu, katılanları sürdüreceğini" işaret diliyle ifade etmekten ibaret eyleminin yargı görevi yapanı etkileme suçunu oluşturmayacağı ancak, TCK'nın 125/3-a-5. maddesinde yazılı heyet halinde görev yapan kamu görevlisine karşı görevinden dolayı hakaret suçunu oluşturup oluşturmayacağının tartışılıp hukuki durumunun buna göre takdir ve tayini gerektiği nazara alınmadan, suç vasfında hataya düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması...”

OLAY 61: Karar verildikten sonraki eylemler bu suçu oluşturmaz

■ **16.CD 12.11.2015, 2015/4915 esas 2015/4218 karar**

“... Saniğin oğlu olan O.'ın yargılandığı ilk derece mahkemesinde katılanın tanık olarak dinlendiği, yargılama sonunda mahkemece O.'ın beraatine karar verildiği, ilk derece mahkemesinde karar verildikten sonra tanığın ifadesini değiştirmesi için ölümlle tehdit edilmesi şeklinde gerçekleşen olayda tehdit suçu olduğu halde suç vasfında yanılığa düşülerek eylemin yargı görevini yapanı, bilirkişiyi veya tanığı etkilemeye teşebbüs suçu kabul edilerek yazılı şekilde uygulama yapılması...”

SUÇU BİLDİRMEME

Madde 278 (Değişik madde: 02/07/2012-6352 S.K./91.md.)

- 1. İşlenmekte olan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
- 2. İşlenmiş olmakla birlikte, sebebiyet verdiği neticelerin sınırlandırılması halen mümkün bulunan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.
- 3. Mağdurun onbeş yaşını bitirmemiş bir çocuk, bedensel veya ruhsal bakımdan engelli olan ya da hamileliği nedeniyle kendisini savunamayacak durumda bulunan kimse olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza, yarı oranında artırılır.
- 4. Tanıklıktan çekinebilecek olan kişiler bakımından cezaya hükmolunmaz. Ancak, suçu önleme yükümlülüğünün varlığı dolayısıyla ceza sorumluluğuna ilişkin hükümler saklıdır.

KAMU GÖREVLİSİNİN SUÇU BİLDİRMEMESİ

Madde 279

- 1. Kamu adına soruşturma ve kovuşturmayı gerektiren bir suçun işlendiğini göreviyle bağlantılı olarak öğrenip de yetkili makamlara bildirimde bulunmayı ihmal eden veya bu hususta gecikme gösteren kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
- 2. Suçun, adlî kolluk görevini yapan kişi tarafından işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

1.Fıkraya örnek;

- Okul müdürünün öğretmenin sınav sorularını bir öğrenciye verdiğini görüp hiçbir işlem yapmaması,
- Bir hakimin kalemde yazı işleri müdürünün yaptığı iş karşılığında para aldığını görüp bir işlem yapmaması,

2.Fıkraya örnek;

- Karakoldaki nöbetçi polis memurunun nöbette iken karşıdaki evde yaşayan adamın eşini öldüresiye dövdüğünü görüp, araya girmesi ama yaralama olduğu halde işlem yapmaması

SAĞLIK MESLEĞİ MENSUPLARININ SUÇU BİLDİRMEMESİ

Madde 280

- ① 1.Görevini yaptığı sırada bir suçun işlendiği yönünde bir belirti ile karşılaşmasına rağmen, durumu yetkili makamlara bildirmeyen veya bu hususta gecikme gösteren sağlık mesleği mensubu, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
- ② 2. Sağlık mesleği mensubu deyiminden tabip, diş tabibi, eczacı, ebe, hemşire ve sağlık hizmeti veren diğer kişiler anlaşılır.

- Mesela; Mesela bir doktorun küçük yaştaki bir kızın hamile olduğunu anlayıp durumu yetkili makamlara bildirmemesi ya da bu kızın doğumunu yaptırıp durumu yetkili makamlara bildirmemesi gibi,
- Ya da Kesici delici alet yaralanması ile ya da ateşli silah yaralanması ile acile getirilen hastanın durumunu acildeki doktor ve diğer görevilerin yetkili makamlara bildirmemeleri gibi

SUÇ DELİLLERİNİ YOK ETME, GİZLEME VEYA DEĞİŞTİRME

Madde 281

- 1. Gerçeğin meydana çıkmasını engellemek amacıyla, bir suçun delillerini yok eden, silen, gizleyen, değiştiren veya bozan kişi, altı aydan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Kendi işlediği veya işlenişine iştirak ettiği suçla ilgili olarak kişiye bu fıkra hükmüne göre ceza verilmez.
- 2. Bu suçun kamu görevlisi tarafından göreviyle bağlantılı olarak işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.
- 3. İlişkin olduğu suç nedeniyle hüküm verilmeden önce gizlenen delilleri mahkemeye teslim eden kişi hakkında bu maddede tanımlanan suç nedeniyle verilecek cezanın beşte dördü indirilir.

○ **1. Fıkra birinci cümleye örnek:**

Münevver Karabulut cinayetinde sanık Cem Garipoğlu'nun annesinin olaydan sonra eve ilk gelen olup kanları silmesi, temizlemesi, delilleri yok etmesini gösterebiliriz. sanık Cem Garipoğlu'nun annesi bu eylemlerinden dolayı TCK'nın 281/1-ilk cümle gereğince 3 yıl hapis cezası ile cezalandırılmıştı

Yargıtay 1. Ceza Dairesi Cezasını onamıştı. (1.CD 29.03.2012, 2012/537 esas, 2012/2258 karar)

○ **1. Fıkra ikinci cümleye örnek:**

Sanık Cem'in delilleri yok etmesini örnek olarak gösterebiliriz. Sanık Cem de delilleri yok ettiği halde ikinci cümle gereğince kendi işlediği veya işlenişine iştirak ettiği suçla ilgili olarak kişiye bu fıkra hükmüne göre ceza verilemeyeceğinden bu eylemlerinden dolayı ayrıca ceza verilmedi.

(Cesedin başını kesip gitar kutusuna, gövdesini valize koyup, çöp konteynırına atma gibi eylemleri vardı.)

SUÇTAN KAYNAKLANAN MALVARLIĞI DEĞERLERİNİ AKLAMA

Madde 282

- 1. (Değişik fıkra: 26/06/2009-5918 S.K./5.mad) Alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini, yurt dışına çıkararak veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla, çeşitli işlemlere tâbi tutan kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.
- 2. (Ek fıkra: 26/06/2009-5918 S.K./5.mad) Birinci fıkradaki suçun işlenmesine iştirak etmeksizin, bu suçun konusunu oluşturan malvarlığı değerini, bu özelliğini bilerek satın alan, kabul eden, bulunduran veya kullanan kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
- 3. Bu suçun, kamu görevlisi tarafından veya belli bir meslek sahibi kişi tarafından bu mesleğin icrası sırasında işlenmesi hâlinde, verilecek hapis cezası yarı oranında artırılır.

- ⦿ 4. Bu suçun, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, verilecek ceza bir kat artırılır.
- ⦿ 5. Bu suçun işlenmesi dolayısıyla tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.
- ⦿ 6. Bu suç nedeniyle kovuşturma başlamadan önce suç konusu malvarlığı değerlerinin ele geçirilmesini sağlayan veya bulunduğu yeri yetkili makamlara haber vererek ele geçirilmesini kolaylaştıran kişi hakkında bu maddede tanımlanan suç nedeniyle cezaya hükmolunmaz.

SUÇLUYU KAYIRMA (TCK m. 283)

Madde 283

- ① 1. Suç işleyen bir kişiye araştırma, yakalanma, tutuklanma veya hükmün infazından kurtulması için imkan sağlayan kimse, altı aydan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
- ② 2. Bu suçun kamu görevlisi tarafından göreviyle bağlantılı olarak işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.
- ③ 3. Bu suçun üstsoy, altsoy, eş, kardeş veya diğer suç ortağı tarafından işlenmesi halinde, cezaya hükmolunmaz.

1.Fıkraya örnek;

Münevver Karabulut cinayetinde sanık Cem Garipoğlu'nun amcasının, yeğeninin olaydan sonra yakalanmasını önlemek için imkan sağlamasını gösterebiliriz. Bu eylemlerinden dolayı suçluyu kayırmak suçundan TCK'nın 283/1.maddesi gereğince 3 yıl hapis cezası ile cezalandırılmıştı.

Yargıtay 1. Ceza Dairesi Cezasını onamıştı.(1.CD 29.03.2012, 2012/537 esas, 2012/2258 karar)

3.Fıkraya örnek;

Üçüncü fıkraya da örnek olarak Münevver Karabulut cinayetinde sanık Cem Garipoğlu'nun babasının, oğlunun yakalanmasını önlemek için imkan sağlamasını gösterebiliriz. Üçüncü fıkraya göre bu suçun üstsoy, altsoy, eş, kardeş veya diğer suç ortağı tarafından işlenmesi hâlinde, cezaya hükmolunmaz.

OLAY 62: Kamu görevlisinin suçluyu kayırması

2.Fıkraya örnek;

- **8.CD 29.11.2023, 2023/2814 esas 2023/9368 karar**
- **Dava konusu olay;** Polis memuru olan sanığın, bir soruşturmada, fuhuş yaptırdığı iddiası ile şüpheli olan şahsı, operasyon kapsamında evine yapılacak baskından haberdar ederek yakalanmasını engellediği, sanığın daha önce de bu şekilde şüpheli ile görüştüğü, bu şekilde suçluyu kayırdığı iddiasına ilişkindir.
- Operasyon tarihleri olan 20.04.2014 ve 06.05.2014 tarihlerinde şüpheli M. ile sanığın görüşmek için iletişime geçerek buluştuklarına, M.'in evinde arama yapılacağı 01.07.2014 tarihinin hemen öncesinde de gece saatlerinde görüştiklerine ve sanığın, telefonları bulması için M.'i uyardığına dair tape kayıtları dosyada mevcuttur.
- **İlk derece mahkemesinin kabulü:** Alanya 8.Asliye Ceza Mahkemesi, 2014/1334 Esas, 2016/104 Karar sayılı kararı ile sanık hakkında suçluyu kayırma suçundan TCK'nın 283/1-2, 62. maddesini uygulayarak 1 yıl 10 ay 15 gün hapis cezası ile cezalandırılmasına karar vermiştir.
- **Yargıtay 8. Ceza Dairesinin kabulü:** 2020/10335 Esas, 2022/12536 Karar sayılı kararı ile "Sanık hakkında zincirleme suç hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağıнын gerekçeli kararda tartışılması gerektiği ve HAGB'nin uygulanmama gerekçesinin yerinde olmadığından bahisle kararın bozulmasına karar vermiştir.
- **Bozma kararı üzerine yapılan yargılamada:** Alanya 8.Asliye Ceza Mahkemesi 20/06/2023 gün ve 2022/562 Esas, 2023/335 Karar sayılı kararı ile sanığın, zincirleme şekilde suçluyu kayırma suçundan TCK'nın 283/1-2, 43/1, 62. maddelerini uygulayarak 1 yıl 16 ay 3 gün hapis cezası ile cezalandırılmasına karar vermiştir.
- **Yargıtay 8. Ceza Dairesinin kabulü:** sanık ve müdafininin temyiz sebeplerinin reddiyle hükmün Tebliğnameye uygun olarak, oy birliğiyle **ONANMASINA,**

- 5237 sayılı TCK'nın 283. maddesinde yer alan suçluyu kayırma suçunun oluşabilmesi için failin daha önce işlenen bir suçun şüphelisi, sanığı ya da hükümlüsü olan bir kişi hakkındaki,
- Araştırma,
- Yakalanma,
- Tutuklanma,
- Hükümün infazından kurtulma
- İçin imkan sağlanması gerekir.

OLAY 63: Suçluyu kayırma(TCK 283) ile Suç üstlenme(TCK 270) arasındaki fark

- 8.CD 05.03.2019, 2019/1756 esas 2019/3160 karar
- “... Sanık E.O. 'ın kendi kullanımında olan 06 .. 6120 plakalı araçla 1.28 promil alkollü vaziyette seyir halinde iken alkolün etkisiyle hakimiyeti kaybedip süratle askeri lojmanlar önünde bulunan askerlerin üzerine aracı sürdüğü, dur ihtarına da uymayarak kaçtığı şekilde gelişen olayda, kasten yaralamaya teşebbüs suçundan beraat kararı verilmesi karşısında sanık Ü.L.'ün kendisinin alkollü olmaması nedeniyle üstlendiği fiilin kendisi yönünden suç oluşturmaması dikkate alındığında eyleminin TCK.nun 283. maddesinde düzenlenen suçluyu kayırma suçunu oluşturduğu gözetilmeden suç vasfında yanılığa düşülerek TCK.nun 270. maddesi üzerinden hüküm kurulması...”
- **NOT:** Uygulamada bu iki suç sıklıkla karıştırılmaktadır. İki suçu ayırt edebilmemiz için temel unsur suç teşkil eden eylemi üstlenen kişi açısından da bu eylemin suç teşkil edip etmediği olgusudur. Eğer eylem üstlenen kişi açısından da suç oluşturmakta ise suç üstlenme suçu oluşmuştur. Eğer eylem üstlenen kişi açısından suç oluşturmuyor ise bu durumda suçluyu kayırma suçu oluşmuştur.
- Bu duruma en güzel örnek alkollü araç kullanılması sonucunda meydana gelen maddi hasarlı trafik kazası sonrası kazayı üçüncü bir kişinin üstlenmesi şeklindeki olaylardır. Böyle bir durumda aracı alkollü olarak kullanan gerçek sürücünün 5237 Sayılı Türk Ceza Yasasının 179/3 maddesi delaletiyle 179/2 maddesi gereğince cezalandırılması gerekir. Suçu üstlenen kişi bakımından ise alkollü olmadığı için üstlendiği eylem kendisi için suç oluşturmaz. Bu yüzden TCK'nın 270.maddesinde düzenlenen suç üstlenme suçu da oluşmaz. Ancak eylemi TCK'nın 283/1. maddesinde düzenlenen suçluyu kayırma suçunu oluşturur.

- ⦿ Yani; ayırt edici unsur, eylemin üstlenen kişi açısından da suç oluşturup oluşturmadığı olgusudur. Öncelikle bu olguyu tespit etmemiz gerekir.
- ⦿ Örnek kararda da vurgulandığı gibi, üstlenen kişi alkollü olmadığı için eylem kendisi yönünden suç oluşturmaz. Bu nedenle failin eylemi suç üstlenme suçunu değil suçluyu kayırma suçunu oluşturur.

OLAY 64: Suçluyu kayırma fiiline azmettirme

8.CD 27.09.2023, 2022/5418 esas 2023/6661 karar

“... 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun (5237 sayılı Kanun) 270 inci maddesinde tanımlanan suç üstlenme suçunun oluşması için de failin yetkili makamlara gerçeğe aykırı olarak suçu işlediğini veya suça katıldığını bildirmesi ve üstlenilen fiilinde suç oluşturması gerektiği, somut olayda ; ehliyeti bulunmayan temyiz dışı sanık Y.Y'nin kullandığı aracın katılanların içinde bulunduğu motosiklete çarpıp katılanların yaralanmalarına neden olduğu, bunun üzerine olay yerine gelen temyiz dışı sanık N.A ile gelen sanığın N.A'ya "sen şoför olarak kendini gösterebilir misin" diye söylediği ve temyiz dışı sanık N.A'nın da araç sürücüsü olarak kendisini göstermeyi kabul ettiği, olay yerine gelen kolluk görevlilerine araç sürücüsünün kendisi olduğunu söylediği anlaşılınca, sanığın araç sürücüsünün kendisinin olduğunu söylemesi yönünde azmettirdiği ve N.A'nın da üstlendiği fiilin kendisi yönünden suç oluşturmadığı dikkate alındığında, eyleminin 5237 sayılı Kanun'un 283 üncü maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan suçluyu kayırma fiiline azmettirmeyi oluşturduğu gözetilmeden suç vasfında yanılığa düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması nedeniyle mahkeme kararı hukuka aykırı bulunmuştur...BOZULMASINA...”

Görevi yaptırmamak için direnme suçu ile suçluyu kayırma suçunun bir arada olması

- Uygulamada çok karşılaşılan bir diğer olay ise suç işleyen arkadaşı hakkında işlem yapılmasını önleme ve kaçmasını sağlama amacıyla görevli memurlara karşı cebir veya tehdit kullanmak suretiyle görevi yaptırmamak için direnme eylemleridir.
- TCK'nın 265. maddesinde düzenlenen görevi yaptırmamak için direnme suçuna nazaran TCK'nın 283. maddesinde düzenlenen suçluyu kayırma suçu özel hüküm niteliğindedir. Yani genel norm-özel norm kuralı gereğince öncelikle özel hükmün nazara alınması gerekir. Öte yandan TCK'nın 44.maddesinde düzenlenen fikri içtima kuralı nazara alındığında da böyle bir durumda TCK'nın 283. maddesinde düzenlenen suçluyu kayırma suçundan ceza vermek gerekir.

OLAY 65: Genel-Özel norm ve fikri içtima kuralı

8.CD 31.05.2023, 2022/1033 esas 2023/4009 karar

“... Görevli polis memurlarının H.Ç. hakkında işlem yapılmasını önlemek ve kaçmasını temin etmek amacıyla sanığın polise karşı koyduğu olayda, eylemin 5237 sayılı Kanunun 265 inci maddesinde düzenlenen görevi yaptırmamak için direnme ve 283 üncü maddesinde tanımlanan suçluyu kayırma suçlarını birlikte oluşturduğu anlaşılmalı beraber, 5237 sayılı Kanunun 265 inci maddesinin genel hüküm niteliğinde olduğu ve hem özel hüküm niteliğinde hem de aynı Kanunun 44 üncü maddesi gereğince daha ağır cezayı gerektiren aynı Kanunun 283 üncü maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen suçluyu kayırma suçu ve kasten yaralama suçlarının oluşacağı değerlendirilmeden görevi yaptırmamak için direnme suçundan yazılı şekilde hüküm kurulması... BOZULMASINA...”

OLAY 66: Suçluyu kayırma(TCK 283) ile Yalan tanıklık(TCK 272) arasındaki fark

8.CD 07.10.2019, 2019/12569 esas 2019/11886 karar

“... Yalan tanıklık suçunda failin, yetkili önünde tanık sıfatıyla dinlenen bir kimse olması ve gerçeğe aykırı olarak beyanda bulunması gerekir.

Suçluyu kayırma suçunun oluşması için ise failin, daha önce işlenen bir suçun şüphelisi, sanığı ya da hükümlüsü olan bir kişinin hakkındaki araştırma, yakalama, tutuklama ve hükmün infazından kurtulmasını sağlamak için imkan sağlaması gerekmektedir. Bu suçun hareket ögesi imkan sağlama olup serbest hareketli bir suçtur. Doktrinde de belirtildiği üzere bu suç yalnızca kaçan veya saklanmak isteyen faile yardımı cezalandırmamakta, failin kimliğini ortaya çıkarmayı önlemek amacıyla yardım fiilleri de suç teşkil etmektedir.

Bu açıklamalar ışığında tanık sıfatıyla yetkili mercii önünde ifade vermeyen sanığın eyleminin yalan tanıklık suçunun oluşturmayıp 05.02.2007 tarihinde işlenen taksirle yaralama suçunun failinin C.S. olduğunun anlaşılmasını önlemek için araştırmayı yanlış yöne sevk etme amacıyla soruşturma görevlilerine gerçeğe aykırı beyanda bulunmak fiilinin suçluyu kayırma suçunun oluştuğu gözetilmeden suç vasfında yanılıya düşülerek yazılı şekilde karar verilmesi...”

Yani;

- ⦿ Yalan tanıklık suçunun oluşması için; failin, hukuka aykırı bir fiil nedeniyle başlatılan bir soruşturma kapsamında tanık dinlemeye yetkili kişi veya kurul önünde gerçeğe aykırı olarak tanıklık yapması gerekir.
- ⦿ Suçluyu kayırma suçunun oluşması için: failin, işlenmiş olan suça herhangi bir şekilde iştirak etmeden suç işleyen bir kişinin araştırılması, yakalanması, tutuklanması veya hükmün infazından kurtulması için herhangi bir şekilde imkan sağlamış olması gerekir.

OLAY 67: Tanık dinlemeye yetkili kişi veya kurul önündeki gerçeğe aykırı beyanın yalan tanıklık suçunu oluşturması

- **8.CD 29.11.2017, 2017/8909 esas 2017/13480 karar**

“... Sanıkların, Cumhuriyet Savcılığında verdiği yeminli ifadelerinde; olay günü olan 20.09.2011 gününde diğer sanık S. B. ile birlikte Akkuş merkeze gittiklerine, merkezde diğer sanık Y. Ç. ile karşılaştıklarına ve S. A. 'ün yanlışlıkla Y. 'i arabadan aldığı silahla vurduğuna, S. 'in olay yerinde bulunmadığına dair beyanda bulunmaktan ibaret eylemlerinin, 5237 sayılı TCK.nun 270/2. maddesinde düzenlenen yalan tanıklık suçunu oluşturduğu gözetilmeksizin yazılı şekilde suçluyu kayırma suçundan hüküm kurulması...”

OLAY 68: İnfazı engellemek için evde saklama

- ◎ **9. CD 11.06.2014, 2014/3581 esas 2014//7214 karar**
“... Hükümlünün, kesinleşmiş hapis cezası bulunan H. S. hakkındaki hükmün infazını engellemek amacıyla bu kişiyi evinde saklamaktan ibaret eyleminin TCK'nın 283/1. maddesinde tanımlanan suçluyu kayırma suçunu oluşturacağı, hukuki durumunun buna göre takdir ve tayini gerektiği gözetilmeden suç vasfında yanılığa düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması...”

OLAY 69: Araştırmadan kurtulması için gerçek kimliğini gizleme

- **9.CD 09.09.2014, 2014/803 esas 2014/8845 karar**
“... Saniğın arkadaşı M. C. H. 'nin suç tarihinde üzerinde bulunan esrarı atarken polisler tarafından yakalanması üzerine kendisini ř. H. olarak tanıttığı, anılan tarihte bilgi alma tutanağı ile beyanı tespit edilen saniğın da M. C. H. 'nin adını ř. H. olarak söylemesi şeklinde gerçekleşen ve suç işleyen kişiye araştırmadan kurtulması için imkan sağlama mahiyetinde olan eyleminin, TCK'nın 283/1. maddesinde tanımlanan "Suçluyu kayırma" suçunu oluşturacağı, hukuki durumunun buna göre takdir ve tayini gerektiği gözetilmeden suç vasfında yanılđıya dşlerek yazılı şekilde hüküm kurulması...”

GİZLİLİĞİN İHLALİ (TCK m. 285)

- **Madde 285- (1)** (Değişik: 2/7/2012-6352/92 md.)
- **1)**Soruşturmanın gizliliğini **alenen** ihlal eden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Bu suçun oluşabilmesi için;
- **a)**Soruşturma evresinde yapılan işlemin içeriğinin açıklanması suretiyle, suçlu sayılmama karinesinden yararlanma hakkının veya haberleşmenin gizliliğinin ya da özel hayatın gizliliğinin ihlal edilmesi,
- **b)**Soruşturma evresinde yapılan işlemin içeriğine ilişkin olarak yapılan açıklamanın maddi gerçeğin ortaya çıkmasını engellemeye elverişli olması gerekir.
- **2)**Soruşturma evresinde alınan ve **soruşturmanın tarafı olan kişilere karşı** gizli tutulması gereken kararların ve bunların gereği olarak yapılan işlemlerin gizliliğini ihlal eden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

- ③ Kanuna göre kapalı yapılması gereken veya kapalı yapılmasına karar verilen duruşmadaki açıklama veya görüntülerin gizliliğini alenen ihlal eden kişi, birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılır. Ancak, bu suçun oluşması için, tanığın korunmasına ilişkin olarak alınan gizlilik kararına aykırılık açısından aleniyetin gerçekleşmesi aranmaz.
- ④ Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların kamu görevlisi tarafından görevinin sağladığı kolaylıktan yararlanılarak işlenmesi halinde, ceza yarısına kadar artırılır.
- ⑤ Soruşturma ve kovuşturma evresinde kişilerin suçlu olarak algılanmalarına yol açacak şekilde görüntülerinin yayınlanması halinde, altı aydan iki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
- ⑥ Soruşturma ve kovuşturma işlemlerinin haber verme sınırları aşılmaksızın haber konusu yapılması suç oluşturmaz.

- Adliyeye karşı işlenen bu suçun madde gerekçesinde, soruşturma evresinin gizliliğinin ceza adaletinin doğruluk, dürüstlük ve gerçeğe ulaşma ilkelerine uyulması için bir zorunluluk olduğu, her şeyden önce suçsuzluk karinesinin sağlam tutulabilmesi yönünden de vazgeçilemez nitelikte olduğu, buna uyulmadığı takdirde, ülkemizde ve yabancı ülkelerde örneklerine rastlandığı üzere yargısız infazlar sonucu insanların ızdıraplara sürüklendiği ve suçsuzluk karinesinin lafta kalacağı belirtilmiştir.
- Suçun koruduğu hukuki yarar ve niteliği itibarıyla, şikayetçilerin suçun mağduru olamayacağı ve suçtan doğrudan zarar görmemeleri nedeniyle davaya katılma haklarının bulunmadığı nazara alınması gereken bir husus olarak belirtilmelidir.

OLAY 70: Olayın şikayetçisinin gizliğin ihlali suçunda davaya katılma hakkı yoktur.

● 12.CD 08.05.2019, 2019/2 esas 2019/5888 karar

“... Sanık hakkında adliyeye karşı işlenen gizliliğin ihlali suçundan açılan kamu davasında; sanığa atılı suçun koruduğu hukuki yarar ve niteliği itibariyle şikayetçi F.'in sanığa yüklenen suçun mağduru olmadığı ve suçtan doğrudan zarar görmemesi nedeniyle davaya katılma hakkı bulunmadığı gözetilmeksizin şikayetçinin gizliliğin ihlali suçunu da kapsar şekilde davaya katılmasına karar verilmiş olması hukuki değerden yoksun olup, hükmü temyiz yetkisi vermeyeceğinden, şikayetçi vekilinin temyiz isteminin 5320 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca halen uygulanmakta olan 1412 sayılı CMUK'un 317. maddesi gereğince isteme aykırı olarak REDDİNE...”

NOT: Olayın şikayetçisinin gizliğin ihlali suçunda davaya katılma hakkı yoktur. Çünkü bu suç adliyeye karşı işlenen bir suçtur.

- Hukukun genel kurallarından birisi, soruşturmanın gizliliğidir. Soruşturma evresinin içeriği ve sınırları, bu evrenin ne suretle cereyan edeceği, aktörleri ve yetkileri kanunla saptanmıştır. Soruşturma evresi genel olarak ve esas itibarıyla kamuya karşı gizli biçimde cereyan eder.
- Birinci fıkradaki suç için aleniyet koşulu aranırken ikinci fıkradaki suç için aranmamaktadır.
- Soruşturma ve kovuşturma sürecinde gizliliğin hangi yöntemle ihlal edildiğinin tespiti gerekir. Bu anlamda, gizli kalması gereken konunun, belgenin nasıl ve hangi yöntemle açıklandığı, belgelerin içerikleriyle karşılaştırmalı bir incelemesi yapılıp, gizli kalması gereken belgelerin, tutanak ve raporların onaylı örnekleri soruşturma evrakına eklenmeli, varsa gizlilik kararları da soruşturma evrakı arasına konulmalı, soruşturmalarda rutin olarak değerlendirilebilecek gerekler yerine getirilmeli, şikayetçi ve varsa tanıklar dinlenmelidir.
- TCK'nın 285. maddesindeki bu suçta, soruşturma evresindeki işlem ve kararlar ile kovuşturma evresinde kapalı yapılmasına karar verilen duruşmalardaki açıklama veya görüntülerin gizliliğini ihlal eden eylemler yaptırma bağlanmıştır.

- Soruşturma evresinde ifadeye çağrılan veya haklarında yakalama karan verilen kişiler hakkında veya yer gösterme, otopsi gibi dış dünyada gözlemlenebilen işlemlerin ve şüphelilere hangi suçların isnat edildiğinin haber konusu yapılması olanaklı ise de, örneğın;Soruşturmanın seyrini etkileyebilecek biçimde, gizli kalması gereken koruma tedbirlerinin veya diğeri soruşturma konusu işlemlerin içeriklerinin, sanık veya tanık ifadelerinin açıklanması yasaklanmıştır.
- Basın yoluyla işlenen gizliliğın ihlali suçuna ilişkin yürütölen soruşturmalarda, gizliliğın ihlaline dayanak oluşturacak gazete, sosyal medya, TV kanallarında yapılan yayınlar, basın açıklamalarıyla ilgili kayıtlar toplanması gereken deliller olarak olayın özelliğine göre gözetilmelidir.

SES VEYA GÖRÜNTÜLERİN KAYDA ALINMASI (TCK m. 286)

- **Madde 286- (1)** Soruşturma ve kovuşturma işlemleri sırasında ses veya görüntüleri yetkisiz olarak kayda alan veya nakleden kişi, altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

- TCK'nın 286. maddesinde; soruşturma ve kovuşturma işlemlerinin yapılışı sırasındaki ses ve görüntülerin yetkisiz olarak kayda alınması veya nakledilmesi suç olarak yaptırıma bağlanmıştır. Hakim ve Cumhuriyet savcısı tarafından uygun görülmesi veya izin verilmesi durumunda yapılan kayıt alma işlemi suçu oluşturmaz. Zira, maddede suçun maddi unsuru olan "*kayıt*" ve "*nakletme*" işlemlerinin "*yetkisiz olarak*" yapılmasının bu suçu oluşturacağı kabul edilmiştir.
- Suç önödemelik bir suç olduğu için şüpheli hakkında kamu davası açılmadan önce TCK'nın 75. maddesi uyarınca önödeme uyarısı yapılmasının soruşturma ve kovuşturma şartı olduğu gözetilmelidir.

OLAY 71: Talimat mahkemesinde eşi savunma yaparken ses ve görüntülerini kaydetme

○ 12.CD 21.11.2017, 2017/3067 esas 2017/9120 karar

“... Saniğin, resmi nikahlı eşinin istinabe mahkemesince savunması alındığı 27.04.2012 tarihli duruşmadaki ses ve görüntüleri yetkisiz olarak kayda alması eyleminden dolayı altı aya kadar hapis cezası yaptırımını öngören TCK'nın 286/1. madde ve fıkrasındaki ses veya görüntülerin kayda alınması suçunu işlediği iddia edilmiş ve yerel mahkemece bu suçtan mahkumiyet hükmü kurulmuş olup, hüküm tarihinden sonra 02.12.2016 tarihli ve 29906 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6763 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 12. maddesi ile TCK'nın 75. maddesinde yapılan değişiklikle anılan suçun önödeme kapsamına alınması karşısında, usulüne uygun önödeme ihtarı yapılarak sonucuna göre saniğin hukuki durumunun takdir ve tayininde zorunluluk bulunması...”

OLAY 72: Özel hayatın gizliğini ihlal (TCK 134) ile Ses ve görüntülerin kayda alınması (TCK 286) arasındaki fark

12.CD 03.04.2019, 2018/4933 esas 2019/4453 karar

“... Şikayete konu CD 'nin incelenmesi sonunda hazırlanan 04.12.2015 tarihli bilirkişi raporuna ve dosya kapsamına göre; Cumhuriyet savcısı tarafından bizzat ve zabıt katibi tarafından da gereği gibi ifadesinin alınmadığını iddia eden sanığın, bu durumu delillendirmek amacıyla yaptığı gizli çekim esnasında, şikayetçilerin, başkalarının görmesini ve bilmesini istemeyecekleri özel yaşam alanlarına ilişkin görüntülerinin kaydedilmediği; ancak, soruşturma işlemi sırasındaki ses ve görüntüleri yetkisiz olarak kayda alan sanığa, iddianamede eyleminin tarif edildiği de nazara alınıp, CMK'nın 226. maddesi uyarınca TCK'nın 286/1. madde ve fıkrasının uygulanması ihtimaline binaen ek savunma hakkı tanınması ve sanığın eyleminin ses veya görüntülerin kayda alınması suçu kapsamında değerlendirilmesi gerekirken, sanığın sübut bulan eylemi yalnızca TCK'nın 134/1. madde ve fıkrası kapsamında değerlendirilip, görüntü veya seslerin kayda alınması suretiyle özel hayatın gizliliğini ihlal suçundan yazılı şekilde mahkumiyet hükmü kurulması...”

NOT: Bu iki suç uygulamada karıştırılabilmektedir. Bu olayda sanık hakkında TCK'nın 134/1.maddesi gereğince cezalandırılması için kamu davası açılmış, ilk derece mahkemesi de hatalı olarak sanığın TCK'nın 134/1.maddesi gereğince mahkumiyetine karar vermiş. İki suç arasındaki fark TCK'nın 286.maddesinde düzenlenen suçun adliyeye karşı işlenen bir suç olmasıdır.

- 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 153. maddesinde de buna paralel bir düzenleme bulunmaktadır. Hukuk mahkemelerindeki duruşma ve keşiflerde de kayıt ve yayın yasağına aykırı davranılması halinde 6100 sayılı HMK'nın 153/3.maddesi delaletiyle TCK'nın 286/1. maddesi uygulanır. Keşif işlemleri de duruşmaların tabi olduğu kurallara tabidir.

ADİL YARGILAMAYI ETKİLEMEMEYE TEŞEBBÜS (TCK m. 288)

◉ Madde 288- (Değişik: 2/7/2012-6352/93 md.)

(1) Görülmekte olan bir davada veya yapılmakta olan bir soruşturmada, hukuka aykırı bir karar vermesi veya bir işlem tesis etmesi ya da gerçeğe aykırı beyanda bulunması için, yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı hukuka aykırı olarak etkilemek amacıyla alenen sözlü veya yazılı beyanda bulunan kişi, elli günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır.

- Adliyeye karşı işlenen bir suç olup, suçun koruduğu hukuki yarar ve niteliği itibarıyla işlenen suçun mağdurunun bulunmadığı nazara alınmalıdır. Yani; şikayetçinin sanığa yüklenen suçların mağduru olmadığı ve suçtan doğrudan zarar görmemesi nedeniyle davaya katılma hakkının olmadığı kabul edilmektedir.(12.CD. 08.05.2018, 264/5255)
- 02.12.2016 tarihli ve 29906 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6763 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 12. maddesi ile TCK'nın 75. maddesinde yapılan değişiklikle bu suç önödeme kapsamına alınmıştır.(12. CD. 19.12.2018, 6793/12370)
- TCK'nın 277.maddesindeki suç ile 288. maddesindeki suçlar birbirine benzemektedir. Ama farklıdırlar. Aralarındaki fark; TCK'nın 277.maddesindeki suçta maddede belirtilen kişileri etkilemeye çalışma, 288.maddesinde ise bu maddede sayılan kişileri etkilemek amacıyla sözlü ya da yazılı açıklama yapma cezalandırılmaktadır.

MUHAFAZA GÖREVİNİ KÖTÜYE KULLANMA (TCK m. 289)

- **Madde 289-** (1) Muhafaza edilmek üzere kendisine resmen teslim olunan rehinli veya hacizli veya herhangi bir nedenle el konulmuş olan mal üzerinde teslim amacı dışında tasarrufta bulunan kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis ve üç bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Kişinin bu malın sahibi olması halinde, verilecek ceza yarı oranında indirilir.
- (2) Birinci fıkrada tanımlanan suçun konusunu oluşturan eşyayı kovuşturma başlamadan önce geri veren veya bunun mümkün olmaması halinde bedelini ödeyen kişi hakkında verilecek cezaların beşte dördü indirilir.
- (3) Muhafaza edilmek üzere kendisine resmen teslim olunan rehinli veya hacizli veya herhangi bir nedenle el konulmuş olan malın dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranması nedeniyle kaybolmasına veya bozulmasına neden olan kişi, adlî para cezası ile cezalandırılır.
- (4) Bir suça ilişkin soruşturma veya kovuşturma kapsamında el konulan eşyayı amacı dışında kullanan kimse, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

- 5237 sayılı TCK'nın 289. maddesinde tanımı yapılan "*muhafaza görevini kötüye kullanma*" suçunun oluşumu için muhafaza edilmek üzere resmen teslim olunan rehinli, hacizli veya herhangi bir nedenle el konulmuş mal üzerinde teslim amacı dışında tasarrufta bulunulması gerekmektedir.
- Muhafaza görevini yüklenen kişinin teslim olunan eşyalar üzerinde tasarrufta bulunma imkanı olmalı, fiili ve hukuki bir engel bulunmamalıdır. Bu anlamda failin yükümlülüğü, kendisine yediemin olarak teslim edilen hacizli malları aynen saklayarak koruma ve yetkili merci tarafından istenildiğinde kendisine teslim edilen yerde aynen iade etmekten ibarettir.

OLAY 73: Yediemin olarak teslim edilen malların, tebligata rağmen satış yerine götürülmemesi

- **8.CD 21.12.2017, 2017/9639 esas 2017/14966 karar**
“... Muhafaza görevini kötüye kullanma suçunun failinin, kendisine yediemin olarak teslim edilen hacizli malları aynen saklayarak koruma ve yetkili merci tarafından istenildiğinde kendisine teslim edilen yerde aynen iade etmekle yükümlü olduğu, yediemin olarak teslim edilen malların, tebligata rağmen satış yerine götürülmemesinin. teslim amacı dışında tasarrufta bulunma sayılamayacağı, iddianamede sanığın teslim edilen malları satma, yok etme, kaybetme gibi teslim amacı dışında tasarrufta bulunduğu da iddia edilmediği gibi dosya içerisinde tasarruf edildiğine dair bir delilin bulunmadığı, dolayısıyla sanığa yüklenen suçun yasal unsurlarının oluşmadığı gözetilmeden, beraati yerine yazılı şekilde mahkumiyetine karar verilmesi...”

- Muhafaza görevini kötüye kullanma suçunun oluşması için, failin muhafaza edilmek üzere kendisine resmen teslim olunan rehlini veya hacizli veya herhangi bir nedenle el konulmuş malı teslim amacı dışında tasarruf etmesi ve cezalandırılacak eylemin tipe uygun hukuka aykırı bir eylem olması gerekir. Bunun için de hacizli eşya yed-i emin olarak şüpheliye gerekli ihtar yapılarak verilmeli, yedieminliğin hukuki ve cezai sorumluluğu hatırlatılarak teslimi yapılmalıdır.
- Bu suça ilişkin en önemli delillerden birisi yediemin tutanağıdır. Bu tutanak temin edilip delil olarak dosyaya eklenmelidir. Çünkü suçun unsurlarının oluşup oluşmadığı tutanak içeriğine göre değerlendirilir. Tutanakta yedieminlik görevinin hukuki ve cezai sorumluluğunun yediemine hatırlatıldığı belirtilmemiş ise suçun unsurları oluşmaz.
- Yediemin kendisine teslim edilen hacizli malı saklama ve istendiğinde iade etme yükümlülüğü altındadır. Bu anlamda sırf hacizli malların satış yerine götürülmemesinden ibaret eylemlerde suçun maddi unsuru oluşmayacaktır.
- Ancak, bu sonuca ulaşılabilmesi için, şüpheliye teslim edilen mahcuzların suç tarihinde mevcut olup olmadığı ve sanığın mallar üzerinde teslim amacı dışında tasarrufta bulunup bulunmadığının tespiti gerekir.

OLAY 74: Yediemin olarak teslim edilen aracın ihtara rağmen satılması

8.CD 11.01.2018, 2017/8515 esas 2018/255 karar

“... Dosyada mevcut 31.10.2007 tarihli teslim tesellüm belgesine göre; kaçak malzeme ele geçirilmesi nedeniyle, sahibi olduğu aracın sanığa mahkeme safahatı sonuçlanıncaya kadar alınıp satılması, devredilmesi, özellikleri yazılı aracın üzerinde herhangi bir değişikliğe gidilmesi durumunda hakkında düzenlenecek her türlü belge ve cezayı kabul ettiğini tebellüğ ettiği şekilde hukuki ve cezai sorumlulukları ihtaratı yapılarak muhafaza edilmek üzere yediemin olarak teslim edildiğinin anlaşılması ve sanığın söz konusu aracı satmak suretiyle tasarrufta bulunduğunun sabit olması karşısında, mahkumiyeti yerine yazılı gerekçe ile beraatine karar verilmesi...”

OLAY 75: Haciz düşmüş ise muhafaza görevini kötüye kullanma suçu oluşmaz.

● **8.CD 26.12.2017, 2017/9283 esas 2018/15332 karar**

“... Dosyaya getirilen icra dosyası incelenmiş olup, 16.06.2010 tarihinde haciz işlemi yapılarak mahcuzların sanığa yediemin sıfatıyla teslim edilmesine rağmen 1 yıl içerisinde mahcuzların satışının istenmemesi karşısında, haczin başka bir işleme gerek kalmaksızın kalkacağı ve bu nedenle muhafaza görevini kötüye kullanma suçunun hukuka aykırılık ögesinin oluşmayacağı nazara alındığında, icra takip dosyası aslı getirilip incelenerek sonucuna göre sanığın hukuki durumunun tayin ve takdiri gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi...”

- Bu suç genellikle icra dosyalarında yapılan hacizler nedeniyle mahcuzların yediemin olarak tesliminden sonra işlenmektedir. Bu yüzden icra takip dosyaları getirilerek incelenmeli ve suç tarihinde yürürlükte olan mevzuata göre süresi içerisinde satış talep edilip edilmediği, haczin düşüp düşmediği hususları tespit edilmelidir. Haciz düşmüş ise muhafaza görevini kötüye kullanma suçu oluşmaz.
- Asliye hukuk ve sulh hukuk mahkemelerinde delil tespiti ve tedbir taleplerinde de tespit edilen ve tedbir konan eşyalar yediemine bıkılmış ise yine bu maddedeki suçun işlenmesi söz konusu olabiliyor.

OLAY 76: Yedieminin suça konu malların sahibi olması

- ⦿ **8.CD 20.03.2018, 2017/15107 esas 2018/3037 karar**
“... Suç konusu mahcuzların sahibi olduğu anlaşılan sanık hakkında TCK'nun 289/1-son cümlesi gereğince indirim yapılması gerektiği gözetilmeyerek fazla ceza tayini...”
- ⦿ **NOT:** Sanık (yediemin), aynı zamanda suç konusu malların sahibi ise hakkında TCK'nın 289/1-son cümlesinin uygulanması ve cezasında ½ oranında indirim yapılması gerekir.

OLAY 77: İkinci fıkranın uygulanabilmesi için borcun ödenip ödenmediği, ödeme tarihi araştırılmalıdır.

- **8.CD 05.04.2018, 2017/18215 esas 2018/3837 karar**
“... Müşteki vekilinin borcun ödendiğine ve bu sebeple şikayetinden vazgeçtiğine dair 25.02.2013 tarihli dilekçesi nedeniyle, borcun ödenme tarihi araştırılıp, sonucuna göre sanığın hukuki durumunun takdir ve tayini gerekirken eksik araştırma sonucu yazılı şekilde karar verilmesi...”

OLAY 78: Üçüncü fıkranın uygulanabilmesi için dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranılıp davranılmadığı araştırılmalıdır.

○ **8.CD. 19.12.2017, 2017/9319 esas 2017/14570 karar**

“... Kirayı ödeyemediği için haciz yapılan adresten taşınmak zorunda kaldığını ve hacizli malların bodrum katta bulunduğunu, bozma ilamı üzerine de bodrum katın anahtarını icra müdürlüğüne teslim ettiğini beyan eden sanığın mallar üzerinde teslim amacı dışında tasarrufta bulunup bulunmadığı, amacı dışında kullanıp kullanmadığının icra müdürlüğüne yeniden müzekkere yazılarak ya da kolluk vasıtasıyla araştırılıp sonucuna göre hukuki durumunun takdir ve tayini gerekirken eksik inceleme sonucu bozma ilamının gerekleri de yerine getirilmeden yazılı şekilde mahkumiyetine karar verilmesi...”

- TCK'nın 289/3. maddesinde yer alan bu suçun aynı zamanda önödeme kapsamında olduğu unutulmamalıdır.
- Ancak bunun için öncelikle tüm deliller toplanmalı ve suç vasfının doğru olarak belirlenmelidir.
- Özellikle 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa muhalefet suçundan yürütülen soruşturmalar nedeniyle şüpheliye teslim edilen eşyalardan kaynaklı açılan davalarda, Özel Daire yasaya uygun bir teslim bulunmadığından bahisle TCK'nın 289. maddesindeki suçun unsurlarının oluşmadığına ilişkin kararlar vermektedir.
- TCK'nın 289/1. maddesinde düzenlenen "*muhafaza görevini kötüye kullanma*" suçunun konusunu "resmen teslim olunan" mallar oluşturduğundan bankalar ile kredi talebinde bulunanlar arasında düzenlenen rehin sözleşmesi nedeniyle yapılan teslimlerde bu unsur bulunmadığından bu gibi durumlarda Özel Dairece suç unsurlarının oluşmadığına dair kararlar verilmektedir. Soruşturma ve kovuşturmalarda bu hususlar nazara alınmalıdır.

OLAY 79: TCK'nın 289.maddesindeki suçun oluşması için malın resmen teslim edilmiş olması gerekir.

8.CD 24.10.2018, 2018/7956 esas 2018/11530 karar

“... Muhafaza görevini kötüye kullanma suçunun oluşması için, failin muhafaza edilmek üzere kendisine resmen teslim olunan rehinli veya hacizli veya herhangi bir nedenle elkonulmuş malı teslim amacı dışında tasarruf etmesi ve cezalandırılabilir eylemin tipe uygun hukuka aykırı bir eylem olması gerektiği, somut olayda; suça konu malların 5607 sayılı Kanununun 11. ve 16/1. maddelerine aykırı şekilde sanığa bırakılmasında "yasaya uygun resmen teslimden" söz edilemeyeceği cihetle sanığın unsurları itibarıyla oluşmayan suçtan beraatine karar verilmesi gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde hüküm kurulması...”

8.CD 09.10.2017, 2017/6614 esas 2017/10979 karar

“... TCK.nun 289. maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen muhafaza görevini kötüye kullanma suçunun konusu "resmen teslim olunan" mal olup, bankalar ile kredi talebinde bulunanlar arasında düzenlenen rehin sözleşmesi nedeniyle yapılan teslimlerde "resmen teslim" keyfiyeti gerçekleşmeyeceğinden anılan suçun unsurları itibarıyla oluşmayacağı gözetilmeden sanığın beraati yerine mahkumiyetine karar verilmesi...”

BAŐKASI YERİNE CEZA İNFAZ KURUMUNA VEYA TUTUKEVİNE GİRME

Madde 291

Kendisini, bir hükümlünün veya tutuklunun yerine koyarak ceza infaz kurumuna veya tutukevine giren kimseye altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.

HÜKÜMLÜ VEYA TUTUKLUNUN KAÇMASI (TCK m.292)

○ Madde 292

- 1. Tutukevinden, ceza infaz kurumundan veya gözetimi altında bulunduğu görevlilerin elinden kaçan tutuklu veya hükümlü hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
- 2. Bu suçun, cebir veya tehdit kullanılarak işlenmesi halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
- 3. Bu suçun, silahlı olarak ya da birden çok tutuklu veya hükümlü tarafından birlikte işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza bir katına kadar artırılır.
- 4. Bu suçun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin veya kasten öldürme suçunun gerçekleşmesi ya da eşyaya zarar verilmesi durumunda, ayrıca bu suçlara ilişkin hükümlere göre cezaya hükmolunur.
- 5. Bu maddede yazılı hükümler, ceza infaz kurumu dışında çalıştırılan hükümlüler ile hapis cezası adli para cezasından çevrilmiş olanlar hakkında da uygulanır.
- (Mülga: 29/6/2005 - 5377/33 md.)

- 5237 sayılı TCK'nın 292. maddesinde düzenlenen hükümlü veya tutuklunun kaçması suçunda failin, 5271 sayılı CMK'nın 101. maddesi uyarınca hakkında tutuklama kararı verilmiş ya da hakkında kesinleşmiş bir mahkumiyet hükmü bulunan bir kimse olması gerekir.
- Bu nedenle bu suç özgü suçtur.

- ⦿ Savunmasının tespiti için hakkında yakalama emri düzenlenen sanığın kendisini yakalayan kolluk görevlilerinin elinden kaçması şeklindeki eylemlerde bu suç oluşmaz.
- ⦿ Bu durumda yakalama evrakları getirtilip incelenmeli ve yakalama emrinin hangi amaçla çıkartıldığı belirlendikten sonra hukuki durum tespit edilmelidir.

OLAY 80: Sanık savunma alınmasına yönelik (CMK 98) yakalama kararı ile yakalanmış ise bu suç oluşmaz.

8. CD. 10.12.2014, 6709/12344

“...Saniğa yüklenen suçun oluşabilmesi için, fail hakkında CMK'nın 101. maddesi uyarınca tutuklama kararı verilmiş olması veya kesinleşmiş bir mahkumiyet hükmü bulunması, gerektiği, bu bağlamda, Aydın 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 2012/974 Esas sayılı yakalama kararının CMK'nın 98. maddesine göre verildiği ve saniğin savunmasının alınmasına yönelik olduğu, tutuklama kararının veya kesinleşmiş bir mahkumiyet hükmünün infazına, yönelik olmadığı, dolayısıyla saniğe yüklenen suçun yasal unsurlarının oluşmadığı gözetilmeden, saniğin beraati yerine mahkumiyetine karar verilmesi...”

OLAY 81: Gözaltında iken karakoldan kaçan sanık hakkında bu suç oluşmaz

- 9. CD. 20.12.2012, 2012/3664 esas 2012/1552 karar
“... Uyuşturucu madde kullanmak suçundan Cumhuriyet savcısının talimatıyla gözaltında iken karakoldan kaçan sanığın konumu TCK'nın 294/8. maddesine uymadığı gibi hükümlü veya tutuklu olmaması nedeniyle TCK'nın 292. maddesindeki suçun unsurları da oluşmadığından beraatine karar verilmesi gerekirken TCK'nın 292 ve 294. maddelerinin yorumlanmasında yanılgiya düşülerek TCK'nın 294/8. maddesi uyarınca cezalandırılmasına karar verilmesi...”

OLAY 82: Tutuklamaya yönelik (CMK 101) yakalama kararı ile yakalanmış ise bu suç oluşur.

- **9.CD 20.06.2013, 2013/4709 esas 2013/9593 karar**
“... Saniğa yüklenen suçun oluşabilmesi için, fail hakkında CMK'nın 101. maddesi uyarınca tutuklama kararı verilmiş olması veya kesinleşmiş bir mahkumiyet hükmü bulunması gerektiği, bu bağlamda, Kartal 7. Asliye Ceza Mahkemesinin 2011/475 Değişik sayılı yakalama evrakları getirtilip incelendikten ve yakalama emrinin hangi amaçla çıkartıldığı belirlendikten sonra sanığın hukuki durumunun takdir ve tayini gerekirken eksik araştırma sonucu yazılı şekilde hüküm kurulması...”

- 5275 sayılı Kanununun 105/A maddesinin sekizinci fıkrasında, "Denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat etmesi gereken sürenin bitiminden itibaren iki gün geçmiş olmasına karşın müracaat etmeyenler ile kapalı ceza infaz kurumuna iade kararı verilmesine rağmen iki gün içinde en yakın Cumhuriyet başsavcılığına teslim olmayan hükümlüler hakkında, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 292 nci ve 293 üncü maddelerinde yazılı hükümler uygulanır."

- Öncelikle belirtilmelidir ki, suç tarihi hükümlünün müracaat etmesi gereken sürenin bitiminin ikinci günüdür.
- Uygulamada müracaat edilmesi gereken tarihin suç tarihi olarak kabul edildiği görülmektedir. Örneğin hükümlünün denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat etmesi gereken tarih 01.01.2020 ise suç tarihi bu tarih değil, 03.01.2020 olacaktır.
- İddianame tanziminde ve hüküm başlığında suç tarihi gösterilirken bu ayrıntıya dikkat edilmelidir. Zira adli sicil kaydına bu şekilde geçmesi halinde tekerrür, hükmün açıklanmasının geri bırakılması vb. bir çok hususta hatalı uygulamalara sebebiyet verilebilir.
- Bu şekildeki bir olayda hükümlüye ait infaz dosyasının getirilmesi, denetimli serbestlik kararı ile hükümlüye bu konuda yapılan ihtar, tebliğ tebellüğ belgelerinin incelenmesi ve Kanunda öngörülen iki günlük sürenin geçirilip geçirilmediği tespit edilerek hukuki durum değerlendirilmelidir.

- Suça esas en önemli husus, hükümlüye denetimli serbestlik müdürlüğüne başvurması gerektiğine ilişkin ihtarın tebliğ edilip edilmediği ve buna ilişkin tebligat parçasının dosyada denetime olanak verecek biçimde bulundurulması zorunluluğudur.
- Kapalı ceza infaz kurumuna iade kararı verilen hükümlüler bakımından ise hükümlüye ait infaz dosyası mutlaka getirilmeli, hükümlünün kapalı cezaevine iade kararına ilişkin infaz hakimliği kararı, bu kararın hükümlüye tebliğine ilişkin belgenin incelenmesi, onaylı örnekleri dosya içerisine alınıp, Kanunda öngörülen iki günlük sürenin geçirilip geçirilmediği tespit edilerek hukuki durumun değerlendirilmesi gerekir.
- Önemli olan hükümlünün kapalıya iade kararından haberdar olmasıdır. Bu yüzden parası olmadığından gidemediğine ilişkin sıklıkla ileri sürülen savunmaların Özel Dairece kabul görmediği de belirtilmelidir.

OLAY 83: kapalı ceza infaz kurumuna iade kararı verilmesine rağmen iki gün içinde teslim olmayan hükümlüler hakkında TCK'nın 292 ve 293. maddeleri uygulanır.

○ **8.CD 13.02.2018, 2017/19758 esas 2018/1458 karar**

“5275 sayılı Kanununun 105/A-8. maddesi gereğince kapalı ceza infaz kurumuna iade kararı verilmesine rağmen iki gün içinde en yakın Cumhuriyet Başsavcılığına teslim olmayan hükümlülerin TCK'nun 292 ve 293. maddeleri uyarınca cezalandırılması gerektiği, somut olayda înfaz Hakimliğinin kapalı ceza infaz kurumuna iade kararını ve 2 gün içerisinde teslim olması gerektiğine ilişkin ihtarı usulüne uygun olarak 15.11.2013 tarihinde tebellüğ eden ve kararı tebellüğ ettikten sonra 2 gün içerisinde kapalı ceza infaz kurumuna teslim olması gerekirken teslim olmayan sanığın, sübuta eren ve unsurları yönünden oluşan hükümlünün kaçması suçundan mahkumiyeti yerine yerinde olmayan gerekçe ile beraatine karar verilmesi...”

OLAY 84: Önemli olan hükümlünün kapalıya iade kararından haberdar olmasıdır.

- 8.CD 04.10.2018, 2018/6917esas 2018/10368 karar
“... 03.09.2012 tarihli tutanak ile suça sürüklenen çocuğa İzmir 2. Ağır Ceza Mahkemesi kararı gereği 3 gün içerisinde denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat etmesi hususu tebliğ edildiği ve kapalıya iade kararından da haberdar olduğunu ancak parası olmadığından gitmediğini belirtmesi karşısında tebliğnamedeki bozma düşüncesine iştirak edilmemiştir...”

OLAY 85: Kapalıya iade kararına yönelik itiraz, kararın infazını durdurmaz.

● **8.CD 03.04.2019, 2019/154 esas 2019/4854 karar**

“... Dosyada bulunan Antalya İnfaz Hakimliğinin 17.10.2014 tarihli kapalı cezaevine iade kararında "saniğin bu kararın tebliğinden itibaren 2 gün içinde en yakın Cumhuriyet Başsavcılığı'na teslim olması gerektiğine" dair ihtarın bulunması, bu karara karşı yapılan itirazın teslim olmaya ilişkin kararın infazını durdurmaması karşısında saniğin üzerine atılı suçun unsurlarının olduğu gözetilmeden yazılı şekilde beraatine karar verilmesi...”

İzinden dönmeme, geç dönme eylemleri

- TCK'nın 292. ve CGTİHK.nun 97. maddesi ile Tüzüğün 142. maddesindeki düzenlemeler birlikte değerlendirildiğinde, cezaevinden izinli olarak ayrılan hükümlüler bakımından hükümlü veya tutuklunun kaçması suçunun oluşabilmesi için failin izinden dönmemesi veya izinden dönmesi gereken tarih üzerinden iki günden fazla bir süre geçtikten sonra dönmesi gerekir.
- Hükümlünün izinden dönmesi gereken tarihte başka bir suçtan gözaltına alınarak tutuklanması veya benzer şekilde hükümlünün dönüşünün imkansız hale geldiği durumlarda suçun unsurları oluşmaz.
- İzin süresini iki gün veya daha az bir süre geçiren hükümlüler hakkında disiplin işlemi yapılır. İzinli iken firar eden hükümlüye bir daha izin verilmez.
- Suçun soruşturması genel hükümlere tabidir. İnfaz dosyasının getirtilip incelenmesi ile konu açıklığa kavuşur. Bu mahiyetteki olaylarda etkin pişmanlık hususu önem taşır.

OLAY 86: Kaçarken cebir ve tehdit kullanmış ise ikinci fıkra uygulanır.

- **8.CD 14.09.2017, 2017/8680 esas 2017/9520 karar**
“... Gözetimi altında bulunduğu kolluk görevlilerinin elinden cebir kullanarak kaçtığı sanığın soruşturma aşamasındaki ifadesi, bu ifadeyi teyit eden sanık R. G. 'ün ifadesi, zabıt mümzii kolluk görevlilerinin tüm aşamalardaki beyanları ve mağdura ait doktor raporu ile anlaşılmalı, sanığın eyleminin TCKnun 292/2. maddesi kapsamındaki suçu oluşturacağı, hukuki durumunun buna göre takdir ve tayini gerektiği gözetilmeden suç vasfında yanılığa düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması...”
- **NOT:** Böyle bir durumda kolluk görevlilerinin beyanları ile kullanılan cebirin delili ve ölçüsü bakımından mağdur ya da mağdurların adli raporları aldırılmalıdır.

OLAY 87: Tutuklamaya sevk edildiği sırada kolluk görevlilerine cebir uygulayarak kaçma bu suçı oluşturmaz.

9. CD 18.10.2012, 2012/5008 esas 2012/11545 karar

“...Hükümlülüğü veya tutukluluğu bulunmayan sanığın yağma ve tehdit suçlarıyla ilgili olarak yapılan soruşturma evresinde tutuklanma istemiyle mahkemeye sevk edildiği sırada yanında bulunan polis memurunu itmek suretiyle yere düşürüp yaralanmasına neden olması ve olay yerinden kaçması biçiminde kabul edilen eylemlerinin, bir bütün halinde TCK'nın 265/1. maddesinde tanımlanan görevi yaptırmamak için direnme suçunu oluşturabileceği hukuki durumunun buna göre takdir ve tayini gerektiği gözetilmeden suç vasfında yanılığıya düşölerek hükümlü veya tutuklunun cebir ve tehdit kullanarak kaçması suçundan hüküm kurulması...”

- **NOT:** Çünkü; 5237 sayılı TCK'nın 292. maddesinde düzenlenen hükümlü veya tutuklunun kaçması suçunda failin, 5271 sayılı CMK'nın 101. maddesi uyarınca hakkında tutuklama kararı verilmiş ya da hakkında kesinleşmiş bir mahkumiyet hükmü bulunan bir kimse olması gerekir. İşlediği bir suç nedeniyle tutuklamaya sevk edildiği sırada kolluk görevlilerine cebir uygulayarak kaçan failin eylemi TCK'nın 292.maddesindeki suçı değil, TCK'nın 265.maddesindeki suçı oluşturur.

Suçun, silahlı olarak ya da birden çok tutuklu veya hükümlü tarafından birlikte işlenmesi

- Suçun, silahlı olarak ya da birden çok tutuklu veya hükümlü tarafından birlikte işlenmesi hali TCK'nın 292/3.maddesinde suçun daha fazla cezayı gerektiren nitelikli bir hali olarak düzenlenmiştir.
- Silah unsuru bakımından TCK'nın 6/1 -f maddesi hükmü nazara alınmalıdır. Suçun birden fazla tutuklu veya hükümlü tarafından birlikte işlenmesi halinde uygulamada evrakların tefrik edilerek ayrı ayrı kamu davaları açıldığı görülmektedir. Bu durumlarda diğer şüpheli/sanık hakkındaki soruşturma veya kovuşturma dosyalarının araştırılıp tespiti, onaylı örneklerin dosya arasına alınması ve gerektiği takdirde dosyaların birleştirilmesi ihtimali düşünülmelidir.

Eylem sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış hallerinin veya kasten öldürme suçunun gerçekleşmesi ya da eşyaya zarar verilmesi

- Maddenin dördüncü fıkrasında bu suçun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış hallerinin veya kasten öldürme suçunun gerçekleşmesi ya da eşyaya zarar verilmesi durumunda gerçek içtima kurallarının uygulanacağı, ayrıca bu suçlardan da cezaya hükmolunacağı öngörülmüştür.
- Kasten yaralama suçunun; adli rapor aldırılmak suretiyle belgelenmesi, mala zarar verme suçunun; değer tespiti yaptırılmak suretiyle tutanağa bağlanması ve gerektiği takdirde keşif yapılması önem taşır. Kasten öldürme suçu bakımından ise ölüm neticesinin bu suçun işlenmesi nedeniyle gerçekleşmiş olması gerekir.

Ceza infaz kurumu dışında çalıştırılan ve hapis cezası adli para cezasından çevrilmiş olan hükümlüler hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

- Maddenin beşinci fıkrasında; ceza infaz kurumu dışında çalıştırılan hükümlüler ile hapis cezası adli para cezasından çevrilmiş olanlar hakkında da bu maddede yazılı hükümlerin uygulanacağı hükme bağlanmıştır.
- “Hükümlü olduğu Gaziantep Açık Cezaevinden iş yurtlarına bağlı olarak çalıştırıldığı Gaziantep adliyesi inşaatından kaçmak suretiyle atılı suçu işleyen sanık hakkında uygulama maddesinin “TCKnun 292/5. maddesi yollamasıyla 292/1. maddesi” yerine, doğrudan anılan Kanununun 292/1. maddesi olarak gösterilmesi, **8. CD. 12.09.2017,15119/9257**”

OLAY 88: Teşebbüs hükümlerinin uygulanması

“... Dosya kapsamı ve olay tutanağına göre; sanığın hükümlü olarak bulunduğu cezaevinden, tel örgüler dışına çıkması sırasında eylemi gören jandarmalar tarafından kesintisiz takip sonucu, henüz jandarmaların kontrolünden çıkmadan yakalandığı anlaşılma, sanığın eyleminin teşebbüs aşamasında kaldığı gözetilmeden yazılı şekilde hüküm tesisi...” **8. CD. 15.02.2018,18155/1584**

- “...Tutuklanmasına karar verilen ve götürüldüğü jandarma komutanlığından kaçan sanığın, kesintisiz takip sonucu eylemini tamamlayamadan yakalandığının anlaşılması karşısında; atılı suçun teşebbüs aşamasında kaldığı nazara alınarak hükmedilen cezadan TCK.nun **35.** maddesi uyarınca indirim yapılması gerektiği gözetilmeyerek fazla ceza tayini...” **8. CD. 04.07.2017 8999/8430**

ETKİN PİŞMANLIK (TCK m. 293)

- **Madde 293-** (1) (...) (1) tutuklu veya hükümlünün, kaçtıktan sonra etkin pişmanlık göstererek kendiliğinden teslim olması halinde, kaçtığı günden itibaren teslimin gerçekleştiği güne kadar geçen süre dikkate alınarak, verilecek cezanın altıda beşinden altıda birine kadarı indirilir. Ancak, kaçma süresinin altı ayı geçmesi halinde cezada indirim yapılmaz.

OLAY 89: Sanığın kendiliğinden teslim olup olmadığı araştırılmalıdır.

● 8.CD 20.12.2017, 2017/21503 esas 2017/14656 karar

“Sanığın savunmasında, kendisinin teslim olduğunu belirtmesi karşısında; nerede ve nasıl yakalandığına ilişkin dosyada herhangi bir tutanak veya belgenin bulunmaması da gözetilerek, kendiliğinden teslim olup olmadığı veya yakalanıp yakalanmadığının araştırılarak sonucuna göre hakkında TCK.nun 293. maddesinde düzenlenmiş olan etkin pişmanlık hükmünün uygulanma olanağının bulunup bulunmadığı tartışılmadan eksik araştırma ile yazılı şekilde hüküm kurulması...”

NOT: Uygulamada sanığın kendiliğinden teslim olduğuna ilişkin savunmasına rağmen, dosyada nerede ve nasıl yakalandığına ilişkin herhangi bir tutanak veya belge bulunmadığı gibi, bu hususta bir araştırma da yapılmadan kamu davası açıldığı ve hüküm kurulduğu durumlara rastlanmaktadır. Böyle bir savunmada bulunulması halinde TCK'nın 293. maddesinin tatbiki gündeme geleceğinden bu husus mutlaka araştırılarak tespit edilmelidir.

İNFAZ KURUMUNA VEYA TUTUKEVİNE YASAK EŞYA SOKMA (TCK m. 297)

Madde 297

1. İnfaz kurumuna veya tutukevine silah, uyuşturucu veya uyarıcı madde veya elektronik haberleşme aracı sokan veya bulunduran kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun konusunu oluşturan eşyanın, temin edilmesi veya bulundurulması ayrı bir suç oluşturduğu takdirde; fikri içtima hükümlerine göre belirlenecek ceza yarı oranında artırılır.

2.(İptal: Anayasa Mahkemesinin 7/7/2011 tarihli ve E.:2010/69, K.:2011/116 sayılı Kararı ile.; Yeniden düzenleme: 24/11/2016-6763/20 md.)

- Birinci fıkra kapsamı dışında kalan;
- Firarı kolaylaştırıcı her türlü alet ve malzemeyi,
- Her türlü saldırı ve savunma araçları ile yangın çıkarmaya yarayan malzemeyi,
- c\ Alkol içeren her türlü içeceği,
- Kumar oynanmasına olanak sağlayan eşya ve malzemeyi,
- 188 inci maddede tanımlanan suçlar saklı kalmak üzere, yeşil reçeteye tabi ilaçları,
- Kurum idaresince incelenmek üzere alınanlar hariç, mahkemelerce yasaklanmış veya suç örgütlerini temsil eden yayın, afiş, pankart, resim, sembol, işaret, doküman ve benzeri malzemeler ile örgütsel haberleşme araçlarını,
- Yetkili makamlarca izin verilenler hariç, ses ve görüntü almaya yarayan araçları,
- ceza infaz kurumuna veya tutukevine sokan, buralarda bulunduran veya kullanan kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
- Bir ve ikinci fıkralarda tanımlanan suçların hükümlü veya tutukluların muhafazasıyla görevli kişiler tarafından işlenmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır.
- Bir ve ikinci fıkralarda tanımlanan suçların konusunu oluşturan eşyayı yanında bulunduran veya kullanan hükümlü veya tutuklu, bunu kimden ve ne suretle elde ettiği hususunda bilgi verirse, verilecek ceza yarı oranında indirilir.

- ⦿ Maddenin birinci fıkrasının ilk cümlesine göre, infaz kurumuna veya tutukevine silah, uyuşturucu veya uyarıcı madde veya elektronik haberleşme aracı sokan veya bulunduran kişinin eylemi yaptırıma bağlanmıştır.
- ⦿ Öncelikle, kişi hükümlü olsa bile ceza infaz kurumu veya tutukevi niteliğinde bulunmayan yerlerde suçun oluştuğundan bahsedilemez. Zira kanunda açıkça suçun infaz kurumu veya tutukevi yönünden geçerli olabileceği belirtilmiştir.

OLAY 90: Devlet hastanesinde cep telefonu temin ederek konuşmak bu suçu oluşturmaz.

- **8.CD 19.03.2018, 2017/12261 esas 2018//2961 karar**
“... Sanığın, ceza infaz kurumu/tutukevi niteliğinde bulunmayan devlet hastanesinde cep telefonu temin ederek konuşma yapması şeklindeki eylemin, TCK.nun 297/1. maddesinde tanımlanan suçu oluşturmadığı dikkate alındığında, sanıktan ele geçen cep telefonundaki hattın kime ait olduğu, HTS kayıtları getirilerek sinyal bilgilerinden cezaevinden görüşme yapılıp yapılmadığı tespit edildikten sonra sanığın hukuki durumunun tayin ve takdiri gerektiği gözetilmeden eksik araştırma ile yazılı şekilde karar verilmesi...”

⦿ **Yasak eşyanın silah kapsamına girip girmediğinin tespiti için TCK'nın 6/1-f maddesine bakmak gerekir;**

Silâh deyiminden;

- Ateşli silahlar,
- Patlayıcı maddeler,
- Saldın ve savunmada kullanılmak üzere yapılmış her türlü kesici, delici veya bereleyici alet,
- Saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeyler,
- Yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddeler,

Anlaşılacaktır.

OLAY 91: Ceza infaz kurumunda jilet bulundurulması

○ **8.CD 24.09.2018, 2018/534 esas 2018/9693 karar**

“...Mahkemece yapılan tespite göre suça konu jiletin TCKnun 6/1-f maddesi kapsamında sayılan silahlardan olması nedeniyle sanığın eyleminin TCK. nun 297/1. maddesi kapsamında kaldığının gözetilmemesi, karşı temyiz bulunmadığından bozma nedeni yapılmamıştır...”

OLAY 92: Ziyaret için gittiği ceza infaz kurumuna sim kartı sokma

- 8.CD 11.09.2018, 2017/14790 esas 2018/8918 karar
“...Oluşa ve dosya içeriğine göre sanığın ceza infaz kurumunun girişinde yapılan aramada ceketinin iç cebinden 3 adet SİM kartın infaz koruma memurları tarafından yakalandığının anlaşılması karşısında, eyleminin teşebbüs aşamasında kaldığı ve TCK.nun 35. maddesinin uygulanması gerektiği gözetilmeden tamamlanmış suçtan hüküm kurularak fazla ceza tayini,”

- 5237 sayılı TCK'nın 297/1. maddesinde infaz kurumuna yasak eşyalardan uyuşturucu veya uyarıcı madde sokulması veya bulundurulması seçimlik hareketleri cezai müeyyideye bağlanmış olup, kuşkusuz uyuşturucu maddenin kullanılabilmesi için temin edilmesi veya bulundurulması zorunludur. Üçüncü bir kişiden bu esrar maddesinin temin edilmesi suçun niteliğine etki etmeyip şartları var ise cezada indirim sebebi sayılan TCK'nın 297/4. maddesi kapsamında değerlendirilebilecektir.
- Fiilen uyuşturucu madde şüpheliden ele geçirilememiş olsa da, şüphelinin idrarında esrar maddesinin tespit edildiğine dair maddi delil niteliğindeki adli rapor varsa kamu davası açmaya ve sübuta esas yeterli ve elverişli bir delil olacaktır.

- ⦿ Soruşturmada cezaevine sokulmak istenen uyuşturucunun "*temin etme*" seğenek hareketi nedeniyle TCK'nın 188/3. maddesindeki suçu oluşturabileceği, bu suçun gerektirdiği ceza daha ağır olduğu gibi ceza miktarı itibarıyla davanın görev yönünden ağır ceza mahkemesine açılması gerekeceği gözetilmelidir.
- ⦿ Bu hususun zel Dairenin sıklıkla yaptığı bir bozma sebebi olduğu nazara alınmalı, soruşturma evresinde delillerin takdir ve değerlendirilmesi buna göre yapılmalıdır.

OLAY 93: Ziyaret için gittiği ceza infaz kurumuna esrar sokma

8.CD 04.07.2018, 2018/3206 esas 2018/8231 karar

“... Şırnak Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü bulunan arkadaşına ziyarete gelen ve beraberinde getirdiği ve infaz koruma memurları tarafından yapılan arama sonucunda pantolonunun arka cebinde 0,7 gram esrar ele geçirildiği anlaşılan sanığın eyleminin TCK.nun 297/1. maddesinde düzenlenen infaz kurumuna veya tutukevine uyuşturucu veya uyarıcı madde sokmak suçunun yanısıra anılan kanunun 188/3. maddesinde tanımlanan uyuşturucu madde temin etmek suçunu da oluşturması ihtimali karşısında, başkalarına uyuşturucu madde temin etme suçunun gerektirdiği cezanın diğer suça göre daha ağır olduğu ve öngörülen cezanın süresi bakımından yargılama yapmanın 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 12. maddesine göre ağır ceza mahkemesine ait olması nedeniyle, görevsizlik kararı verilmesi gerekirken, yargılamaya devamlı yazılı şekilde hüküm kurulması...”

ETKİN PİŞMANLIK(TCK m.297/4)

- TCK'nın 297/4 maddesinde; “Bir ve ikinci fıkralarda tanımlanan suçların konusunu oluşturan eşyayı yanında bulunduran veya kullanan hükümlü veya tutuklu, bunu kimden ve ne suretle elde ettiği hususunda bilgi verirse, verilecek ceza yarı oranında indirilir.” şeklinde düzenlenmiştir.

OLAY 94: Etkin pişmanlık hükmünün uygulanması için beyanın doğruluğu araştırılmalıdır.

- **8.CD 12.07.2018, 2017/13340 esas 2018/8535 karar**
“...Sanık mahkeme huzurunda alınan ifadesinde, suça konu uyuşturucu mahiyetteki hapları aynı koğuşta kalan M. K. 'tan temin ettiğini belirtmiş olmasına göre, TCK'nun 297/4. maddesinin tatbiki bakımından beyanının doğruluğu araştırılarak sonucuna göre sanığın hukuki durumunun tespiti gerektiğinin gözetilmemesi...”

GENÇ MESLEKTAŞLARIMA
SAĞLIKLI, MUTLU BİR YAŞAM
VE
MESLEKLERİNDE BAŞARILAR
DİLİYORUM.

DİDEM YELDAN
YARGITAY CUMHURİYET SAVCISI

www.didemyeldan.com

Instagram: [didem.yeldan](https://www.instagram.com/didem.yeldan)